

DOREL DORIAN

PIESĂ ÎN TREI ACTE (ȘAPTE TABLOURI)

NINGE
LA
EQUATOR

Dimache Șaru	34—36 de ani ;
Livia (soția lui Șaru)	în jurul a 30 de ani ;
Sutaș (fratele Liviei)	25—27 de ani ;
Viniciu Hurduc	de vârsta lui Șaru ;
Ivescu	cel mult 20 de ani ;
Aurelia-Dida	26—27 de ani ;
O normatoare	18—20 de ani ;
Neag — rol episodic	40—45 de ani.

Figurația, ca număr și vîrstă, marcînd, de la caz la caz, animația unui birou ori a unei grădini de vară etc. — la aprecierea regiei.
Acțiunea — în zilele noastre.

A C T U L I

Tabloul 1

Birourile unei secții uzinale, una din acele încăperi sumar mobilate, foarte rar confortabile, amplasate cel mai adesea chiar în incinta sectoarelor productive, ori a platformelor de montaj.

Intr-un prim-plan — birourile puțin înălțate față de nivelul scenei — un coridor îngust de acces dinspre birouri spre secție. Mobilier curent, schițe și desene de fabricație subliniind specificul tehnic și, în sfîrșit, în nota voit agitatorică a unor birouri de secție : grafice de producție, panouri cu realizări, portretele unor fruntași etc.

La ridicarea cortinei, abia intrînd în scenă, IVESCU — un tînăr de vreo 20 de ani, puțin puști (și cu atît mai mult preocupat să nu pară), și DIDA — o femeie indeajuns de frumoasă, 26—27 de ani, în ținută uzinală și cu acea stingăcie a mișcărilor care trădează încă omul puțin obișnuit cu mediul direct productiv.

Zecile de dosare, planșe ori desene rulate, „zburînd” în toate direcțiile prin ușile larg deschise ale unui dulap — de unde și o anumită dezordine a biroului —, marchează însă și prezența unui al treilea personaj, normatoarea secției.

IVESCU : Bună ziua birouri, bună ziua secție, bună ziua voi rest... (Și „senzație“.) Ne aflăm în fericita zi în care...

DIDA : Fără fericire, Ivescu... (Gest spre un ceas de perete.) Mai e un sfert de oră.

IVESCU : ...privind toate aceste panouri și fotografiile înrămate...

DIDA : Numai figuri serioase. Nici un neînsurat... Sintem în aer, Ivescu !

IVESCU : Eu îți subliniez rezultatul... Graficul ascendent !

DIDA : Iar eu merg pe 27 de ani. Nu mai sînt naivă de zece... Îmi caut graficul meu.

IVESCU : Trăiești o zi decisivă !

DIDA : Cine mă vrea, cine mă ia... Se închide lista de înscrieri.

IVESCU : ...Și peste 15 minute, la 3, te previn încă o dată...

DIDA : N-ai pic de haz, Ivescu. Ești o fată bătrînă...

IVESCU : Va începe o consfătuire...

DIDA : Mi-ai spus. (Din buna dispoziție anterioară — nimic.) Una din nenumăratele consfătuiri de la orele 3. Știu și asta. În care se vor rezolva ca de obicei — uite că și rimează — nu mai știu care probleme de viață și de moarte.

IVESCU : Să știi !

DIDA : Iar eu am să arăt din nou ca la 17 ani. Am să fiu o sfință, Ivescu !

IVESCU : Nu ride, Dida !

DIDA : În timp ce pulsul îmi va sări la 140. Totul din cauza lui... (S-a apropiat de un panou.) Stai să-i văd numele — Șaru !

IVESCU : Adică tu nu crezi ?!

DIDA : Cred tot ce vrei : că ești orientat și politic ; citești și presa — apreciez ; ai o mutră de puști — ceea ce te face simpatic... Și-mi vrei mereu „binele” — ceea ce mă irită grozav. Iar exact la orele 3...

IVESCU : Bine că ai ajuns și aici!
DIDA : ...Un muncitor, șef de brigadă,
Șaru, răspunzînd la fericitul pronume
Dimache...

IVESCU : De nume nu-ți permit !

DIDA : Va intra în acest birou (*re-
verență*) și eu am să am onoarea...
Numai să-i plac, Ivescu !

IVESCU : Din ce în ce mai deșteaptă.
DIDA : Și aceiași Șaru, în sfîrșit, cu
nouă inovații aplicate și patru aflate
în studiu (*ironia i se accentuează*),
se va despărți, la capătul mult aștep-
tatei consfătuirii, de cei cu care a
lucrat pînă azi... Să nu plîng !

IVESCU : Ar putea să-ți fie rușine !

DIDA : ...Preluînd sau nu o brigadă,
o altă brigadă, cuvînt în fața căruia,
vina mea... nu reușesc să vibrez.

IVESCU : N-ai înțeles nimic.

DIDA : Ba da, Ivescu. Totul. (*Persi-
flant.*) Că-i o brigadă rămasă în
urmă — nu vibrez nici acum — care
va fi salvată de Șaru — tot nu vi-
brez, ce să fac ? — iar preluarea, la
rîndul ei, un act voluntar și eroic.
(*Pauză.*) Nu, nu-mi spune nimic.

IVESCU : Pentru cine o preia ?

DIDA : Pentru mine, a, da ! Era să și
uit, dumnezeule ! Pentru că, în locul
lui Șaru, în brigadă va fi primit un
tînăr, ori o tînără, dornici să se
afirme... Și tînăra aș putea fi eu...
(*Intorcîndu-se spre Normatoare.*)
Auzi, am să fiu fericită !

NORMATOAREA : N-am înțeles. Ce-ați
spus ?

DIDA : Sau n-am să fiu... Ai fost mar-
tora unei drame !

NORMATOAREA : N-am fost atentă...
Lucram.

DIDA : N-a fost atentă, lucra... Iar
acum părăsește biroul. (*Aceiași, fără
Normatoare.*) Deși am fost lingă ea...
Am strigat. Am țipat. Aș fi putut
trezi și-un mort... Pe cine interesez
eu, Ivescu ?

IVESCU : Te vede pentru prima oară.
Ce vrei !

DIDA : Să adaugi celor care mă văd
prima oară pe cei care nu mă vor
vedea niciodată. Și să aduni. (*Ca pe
un fapt oarecare.*) Fiecare-i singur,
Ivescu !

IVESCU : Asta era...

DIDA : Iar tu îmi ceri să sar într-un
picior pentru că în locul unei bri-
găzi frunțașe vor fi două... Și în loc
de două — patru ! Iar pe secție —
opt ! (*Realizînd că Ivescu se pregă-
tește să-și noteze ceva.*) Ce faci ?

IVESCU : Nimic. Te înscriu la învăță-
mîntul politic.

DIDA : Eu nu glumesc...

IVESCU : Asta ar mai lipsi. Cursul
elementar.

DIDA : Și ce-o să învăț eu acolo ? Ce
nu știi și o să aflu ?

IVESCU : Cine e Șaru — temă cu se-
minar. Ce-l frămîntă pe Șaru — cu
întrebări și discuții. Ce înseamnă să
preiei o brigadă (*pentru prima oară
impulsiv*), pentru că înseamnă ! Tu
n-ai de unde să știi — să te scoli
de dimineată, fără să te doară nimic,
și să te legi singur la cap... pentru
alde Ivescu și Dida, rămași undeva
de căruță. Și să te duci pe urmă la
ei, să te omori, și să-i tragi, de unde
sînt și cum sînt, după tine !

DIDA : Dar ei, cei trași, ce cîștigă ?
Puțină meserie și ceva cunoștințe...
Bani mai mulți...

IVESCU : Aurelia-Dida !

DIDA : ...Distrugeîndu-se un focar de
„aurelism-didism” — cum ar zice
Sutaș.

IVESCU : Zice prost.

DIDA : Dar în afară de bani și teh-
nică avansată, ei, cei trași, și căro-
ra li se vrea binele — nu vor rămîne
singuri și-atunci ?

IVESCU : Adică tu ?

DIDA : Adică eu...

IVESCU : Cum să rămînă, măi Dida ?!
Evoluezi... Că trece dumnealui, „îc-
sigrec” — cetățeanul, și nu te mai re-
cunoaște : „să fie Dida ? Nu-i Dida ?
Ba parcă ar fi...” Și jos pălăria —
respect !

DIDA : Mă uit la tine și văd...

IVESCU : Iar Ivescu, și el — uite-te,
n-am nimic împotriva — își ia ini-
ma-n dinți... (*Bravadă falsă, timidă.*)
Voind sincer a vă declara... că în
numele înaltei sale considerații... și
sincere, subliniez...

DIDA : Eu am mai fost în brigăzi...
Devii prea sincer, Ivescu.

IVESCU : Brigăzi sezoniere, de începă-
tori... Dar tu intri în locul lui Șaru,
în cea mai bună brigadă, și cu oa-
meni — 14 carate, pricepi ? (*Din nou
bravadă.*) Și în numele sentimentelor
care...

DIDA : Am să obțin nu știu cît peste
plan...

IVESCU : 185,3 ! Ca Dimache ! Și unde
ți-ar fi trebuit pînă azi cam zece
răutăți... o să-ți ajungă șase...

DIDA : Fac și inovații... Reduc.

IVESCU : Da' cum ? Pui stacheta la
1,91 și-ncerci ca și Iolanda...

DIDA : Intrăm și în aceeași brigadă...
Colegi.

IVESCU : Un singur loc. Și la panou — tot unul...

DIDA : Rămii un prost, Ivescu. (Nu fără simpatie.)

IVESCU : Știu... N-am decît 20 de ani, în timp ce tu ai 27. Și cînd devin serios și-ți vreau binele, parcă aș fi o bomboană de lapte.

DIDA : De mentă. (Pregătindu-se să completeze o cerere). Dă-mi, te rog, un stilou.

IVESCU : Să fi fost însă eu puțin mai altfel, să zicem : în loc să-ți ofer un stilou (i-l oferă), să fi trîntit un scaun... (Îl trîntește.) Acum e acum, marchiză (consultînd un carnet)... „Fiică a unor realități depășite...”

DIDA : Cui cer aprobarea ?

IVESCU : Lui Șaru. Și în loc de Șaru să-ți fi răspuns tot așa, ceva jignitor... Asta e : „simt sîngele-mi clocotind !” (Lovește în masă.)

DIDA : Verși cerneala, Ivescu.

IVESCU : Îți vorbește un om.

DIDA : Lasă „omul”... Și nu „clocoti”. Tu cînd spui „sînge” — muncești. Tu le spui prea serios !

IVESCU : Divorțez.

DIDA : Parcă te-ar durea dinții, înțelege ! (Iar cererea.) Ce dată trec ?

IVESCU : Să-ți ștergi rujul !

DIDA : Ai început să mă superi, ai grijă !

IVESCU : Atunci cînd șeful de echipă e căsătorit, rujul, prin intermediul soției, citez : „poate avea un efect negativ asupra angajării”. (Studiînd cererea, peste umărul ei.) Și la fel de negativ, toate formulele astea : „vă rog... fiți bun... să dispuneți...”

DIDA (întrerupînd scrisul) : Renunț cu totul ! O rup !

IVESCU (din nou Ivescu, fără teribilisme făcute și mai cu haz în seriozitatea ușor naivă a vîrstei) : Să nu-i scrii... Să-i vorbești ! Și să nu-l rogi... Să-ți ceri dreptul !

DIDA : Și rujul ?

IVESCU : O măsură de siguranță.

DIDA : Ultima ?

IVESCU : Nu... Înainte de a-i fi vorbit tu, să mă lași pe mine. Știu cum să-l iau... Am și alonjă, serios ! Eu fi vorbesc de sus... (Sărînd într-adevăr pe o bancă.) „Tovarășe Șaru, ne aflăm în fericita zi în care, privind toate aceste panouri și fotografiile înrămate...” (Aceiași, plus Normatoarea.)

NORMATOAREA : Ce-i asta, Ivescu ? Poate dă cineva peste tine...

IVESCU : Cine, mă rog ? Un contracandidat la brigadă ? (Simțînd că

Normatoarea evită.) Spune iute ce știi ! Cine-i individul ? Raport !

NORMATOAREA : Era mai înainte la poartă și întrebuse de Șaru. Cred că-i un ștab.

IVESCU : Ștabii întrebă de director, de ce minți ?

NORMATOAREA : Iar cînd să reintru l-am văzut trecînd spre uzină.

IVESCU : Atunci e unul din inginerii tineri. Vrea să se afirme, e clar !

NORMATOAREA : Cu ochelari negri, elegant, îmbrăcat după ultima modă.

IVESCU : Atunci, un gazetar. Deși, nu... De ce să alerge ? Gazetarii sint gata afirmați.

NORMATOAREA : Și-n mînă o undiță, cred... O lansetă...

IVESCU (depășit) : Undiță ? Pentru ce ? (În pragul ușii, însă neobservat de ei, chiar cel de care vorbesc.)

HURDUC (punînd deoparte undița) : Ca și în antichitate... Pentru pești.

(Dida — nici o reacție, deși e evident concentrată asupra celui venit.)

IVESCU : Și ei fi găsit aici balta... (Apoi, urmărînd privirea noului venit.) Ce te tot uiți ?! Dacă-i dezordine — e ! Nu-s responsabil eu...

HURDUC : Observ. Cutremurul din Chile. E vinovată natura.

IVESCU (oscilînd între siguranța pe care i-ar plăcea s-o afișeze și nesiguranța celui prins într-un moment penibil) : Sînteți cumva în control ?

HURDUC : Nu. În schimb de experiență. (Apoi, gospodărește.) Deschi-deți un geam... Simt nevoia de aer...

IVESCU : Mi-aș permite să cred...

HURDUC : Crede ce vrei. (Spre ferăstră.) Dar fă și un efort. E o zăpușeală de iad. Și nu suport iadul...

IVESCU : A ! (A ghicit.) Sînteți pentru conferința ateistă...

HURDUC : Nu. Pentru deschiderea geamurilor.

IVESCU (depășit) : Îs blocate...

HURDUC : Povești ! Trebuie împinse de jos în sus, cu putere. (Fereastra s-a deschis.) Și vezi cum cobori ! Scaunelul de care te sprijini are un picior mai scurt.

IVESCU : Dar n-ați avut cînd... (Din joc : să observați.)

HURDUC : Ba da. Și întorcîndu-l, ai să descoperi înscrise în lemn, pe partea interioară, două nume. (Întorcînd scaunelul.) Poftim !

IVESCU : Asta-i iluzionism...

HURDUC : Iar unul din cele două, dacă vrei să verifici, va corespunde

întocmai cu cel inscrip pe tabla din margine a acoperișului.

IVESCU: De pe acoperiș? (Nici nu mai răsufală.)

HURDUC: Da, chiar în colțul din dreapta. Acolo unde se fixau de obicei steagurile, cu ocazia zilelor festive. (Confestune.) Eram cel mai bun cățărător... Și după ce le fixam... (Îl emoționează și acum) jucam șah.

IVESCU: Șah, sus? În colțul din dreapta?

HURDUC: De sus — jos. Curtea uzinei, nu știu dacă ai observat, e pavată cu 64 de plăci, 8 câte 8. De sus, o adevărată tablă în carouri. Directorul de atunci, tip rigid, era regele alb... Nebunii — cei de la aprovizionare, doi birocrăți aducând reale servicii... Caii... mai aduceau și ei ce puteau. (Surprins de înfățișarea lui Ivescu.) Dar ce-i cu dumneata? (Privire spre Dida.) Ce s-a întâmplat?

DIDA: Ce ați urmărit. Un succes de moment. O impresie bună. Și eventual, dacă ați urmărit și asta, să-i creați o problemă: cum să urce și el.

HURDUC: Dar nu se poate... Glumiți!

DIDA: Deloc. (Recapitulând.) Șahist, cățărător, certat cu birocrății... Sigur de sine, vesel, cuceritor... De mine o să încerce să vă imite... Îi veți fi „prototipul ideal”...

HURDUC: Dar e stupid! Eu nu-s vesel decât pe dinafară... Și rar! Nu știu să cuceresc... Iar pe dinăuntru sînt acru — serios! — și uscat. De-aici și contradicția mea esențială... Formă și conținut... Am și uitat să mă recomand...

DIDA (anticipînd): Viniciu Hurduc.

HURDUC (surprins): Ați întors scăunelul?

DIDA: N-aș fi avut cînd.

HURDUC: Ați urcat vreodată pe acoperiș?

DIDA: Aș ameuți imediat.

HURDUC: Atunci ne-am mai întîlnit, se înțelege...

DIDA: Unui om care reține numărul exact al plăcilor de ciment și felul de a se deschide al ferestrei... nu i-ar fi putut scăpa o fizionomie. Chiar și una banală. Nu ne-ați spus, însă, cu ce prilej?

HURDUC: Cu Șaru... (Ca de la sine înțeles.) Îl căutam pe Șaru. Și mi s-a spus că la orele trei... (Atenția i-a fost atrasă, se pare, de silueta unei femei trecînd pe coridorul îngust spre uzină.) Dar nu se poate!... Necrocul meu... (Intr-o clipă, în ușă.) Ei, Livia! (Surprins că femeia n-a

reacționat.) Să nu fi fost ea... Nu! A încetinit pasul... A schițat o întoarcere... (Strigînd-o din nou.) Liviaaaa! (Apoi, ca și cum gîndurile lui, abia rostite, ar fi putut s-o convingă.) Curaj, Livia! Nu toți bărbații sînt cuceritori de ocazie... Și eu n-am nici aerul. (Strigînd-o iar.) Liviaaaa!

DIDA (în șoptă, lui Ivescu): Cine era?

IVESCU (surprins și el de scenă): Cred că soția lui Șaru... (În timp ce Livia se va întoarce spre Hurduc.) Da, e chiar ea! (Fericit.) Și-o să-i putem cere ajutorul, înțelegeți? Intervenim direct! Avem locul în brigadă...

LIVIA: Ați strigat cumva... Livia?

HURDUC: Numai de vreo trei ori! Deși, nu... n-ar fi trebuit! Adică nu... n-aș fi crezut că m-am schimbat într-atît...

LIVIA: Îmi păreți cunoscut.

HURDUC: „Îmi pari cunoscut”, Livia. (Apoi, ca o scuză.) Altminteri, cei opt-nouă ani de cînd nu ne-am văzut îmi vor părea o sută!

LIVIA: Opt-nouă ani?

HURDUC: Vreo opt... Uzina, e drept, arăta puțin altfel... Dar birourile, birourile astea, erau tot aici, neschimbate. Iar lui Șaru nici nu-i spuneam Dimache, ci Dimăș... Și tu rideai! (Scofîndu-și ochelarii și ușurînd astfel recunoașterea.) V-ați instalat tocmai atunci telefon: 17.29... (Livia e și ea emoționată, l-a recunoscut.)

Și mă pregăteam să vă sun... Numai că n-aș fi întreat de tine, ci mai întii de Șaru, pentru că, vezi, eu am rămas același dobitoc cu principii... Întii, capul familiei... și soțul, fericitul Dimăș.

LIVIA: Hurducilă! (Scuză tardivă.) Numai din cauza hainelor... Ești un adevărat „domn”.

HURDUC: Un „domn” cam bătrîior. (Nu fără regret.) Demn de stimă.

LIVIA: Bărbierit proaspăt... Pe vremuri, ți-amintesti, te bărbiereai la o lună și spuneaai că un bărbat trebuie să placă oricum...

HURDUC: Zi-mi ceva despre tine. Mamă de familie, copii?... Cum? Nici unul?

LIVIA: Șaru îmi vorbește mereu de tine... Eu tot Șaru-i spun...

HURDUC: Îți crește nasul, Livia!

LIVIA: Și zice: „unde s-a mai vîrit dracului și Hurducilă ăla?! E dement?!”

HURDUC („ultragiât”): Cum? Chiar cu vorbele-astea: „dement”... „unde s-a mai vîrit dracului?”?

LIVIA : Nu... (Cu totul altceva.) Zice :

„unde-o fi (da ortul popii ?“

HURDUC : Eu, ortul ? Dușmanul bisericii !... E un măgar ! (Și, pentru că Ivescu și-a făcut drum spre ei.) Ai fost salutată.

LIVIA : E un băiat din uzină... Mi-e elev.

HURDUC : Vrei să spui că tu... ? Nu se poate !

LIVIA : Geografia și istoria. De trei ani.

HURDUC : Adică emisfera nordică, sudică, oceane, ecuatorul... (Trece Ivescu.) Te-a salutată din nou. O fi vrînd să-ți vorbească.

LIVIA : Să aștepte. (Revenind la ale ei ; unda unei îngrijorări.) Ai venit tocmai bine... Nici nu știi cît de bine. Hurduc.

HURDUC : În ultima scrisoare primită de la Dimache...

LIVIA : Cum ? Ți-a și scris ? Te-a chemat ? El, care n-ar fi scris nimănui ?

HURDUC : Nu ! Încă de acum opt ani. (Citînd.) „Hurducilă, să nu-mi pici în oraș, că te bat măr, deși în toată viața mea, conform temperamentului anterior...“

LIVIA : Ai învățat-o pe dinafară !

HURDUC : Da, siropos ! Ca pe vremea bunicii ! (Pentru că Ivescu s-a apropiat din nou.) Salutul numărul trei, fă ceva !

LIVIA : Ce vrei, Ivescu ? Apropie-te !
IVESCU : Nimic, știți... Eu tocmai treceam. Și profitînd de prilej... În calitatea dumneavoastră de soție... Azi fiind consfătuirea...

LIVIA : O intervenție, înțeleg.

IVESCU : O mină... Pentru că o mină, de ce să ocolim... o mină spală pe alta...

LIVIA : Sint contra intervențiilor !

IVESCU : Fiind soția lui Șaru... adică tovarășa lui de viață, fidelă...

LIVIA : Iar Șaru cu atît mai mult.

DIDA : Ivescu ! (Apropiîndu-se.) Nu-i vorba de nici o intervenție — iertați-mă că intervin — ci de un asentiment. Nu din partea lui Șaru — ci a dumneavoastră. Și nu în privința lui Ivescu. A mea

LIVIA : Încep să nu mai înțeleg...

DIDA (de parcă ar voi să se scuze) : Fumez... (Și-a aprins o țigară.)

LIVIA : Nu văd nimic rău. (Refuzînd.) Eu nu. Vă mulțumesc.

DIDA : Îmi place să mă și îmbrac elegant.

LIVIA : E un viciu onorabil... Deși legătura, cum să vă spun...

DIDA : Mă preocupă foarte mult cum arăt. Mă fardez.

LIVIA : E de la sine înțeles... Deși subiectul în sine... ne scuzi, Hurduc...

HURDUC : Îmi place foarte mult. E antrenant. (Accentuînd ironia.) Spuneți ceva de fard...

DIDA : N-ați fost atent. Despre mine, spuneam... Și mi-ar fi plăcut să cred că, în cele cinci minute care ne-au mai rămas pînă la începerea consfătuirii, voi avea și răgazul unor sincerități mai grave.

LIVIA : Nici nu ne cunoaștem...

DIDA : Aurelia-Dida — un nume. Și, ceea ce e esențial, una din acele femei...

IVESCU : Dida !

DIDA : ...despre care s-ar putea spune — și se și spune ! — că ar avea un trecut.

LIVIA : Se poate și fără ?

DIDA : Un anumit trecut. Două căsătorii, două divorțuri... doi bărbați pe care i-am iubit... și nu m-au iubit, ceea ce în viața unei femei, chiar dacă dumneavoastră veți zîmbi (gest spre Hurduc), e de obicei un dezastru. Pot continua ?

LIVIA (neștiind încă ce are de făcut) : Te rog.

DIDA (spre Hurduc, surprins și contrariat de toată această intervenție) : Și dumneavoastră ?

HURDUC : Ați rămas la dezastru...

DIDA : I-au urmat, evident, unele încercări, îndeajuns de timide, de a-mi reface viața — eșecuri și ele —, despre care s-a vorbit însă mult. Poate chiar mai mult decît meritau. (Din nou spre Hurduc.) Mă supără totuși surusul...

LIVIA (n-a realizat „adresa“ la Hurduc) : E omenesc.

DIDA : Atunci, a doua sinceritate. În urmă cu ani — poate asta e singura mea vină — mi-ar fi plăcut să duc o viață ușoară. (Spre Hurduc.) Prea multă autocritică ?

HURDUC : Nu. Prea puțină.

LIVIA : Hurduc !

DIDA : Bine, am să renunț cu totul. Închei. (Din nou ostentația de la început.) Hotărîtă în sfîrșit să învăț o meserie și, visul meu, o meserie grea, bărbătească, acum vreun an și jumătate, pentru prima oară în viață pe un șantier...

HURDUC (subit atent) : Ce șantier ? Liziera de nord ? Linia de înaltă tensiune ?

DIDA : O lizieră oarecare... Am avut norocul să întîlnesc un om deosebit

- de integrul... îngrozit că i-aș putea vicia colectivul.
- IVESCU : Să fi dat ochi cu mine. Îl învâțam. Cu toate lizierele lui !
- DIDA : Și-a trebuit să plec... Iar în uzină — nu te mai amesteca, Ivescu ! — am lucrat în echipa lui Vlad, a lui Radu și într-o a treia... (*Din nou spre Hurduc.*) Vi se par cam multe schimbările ?
- HURDUC : E a treia provocare. O refuz.
- IVESCU : Soților unor brigadieri — niște urite, să mor ! — li se părea suspectă atenția care i se acorda...
- DIDA : Mi se acorda, e-adevărat. Asta-i tot.
- LIVIA : Mi-ar fi plăcut să te pot ajuta, deși...
- DIDA : Nu solicit decît o recomandare și locul rămas liber după preluarea, de către soțul dumneavoastră, a unei alte brigăzi.
- HURDUC : O hotărîre a conducerii ar fi avut șanse mai multe.
- DIDA : Da, ar fi fost obligatorie. Chiar și peste capul brigăzii. Dar eu țin la asentimentul ei — abia am fost prelucrată — și nu aștept numai calificare... ci și înțelegere.
- HURDUC : Fie și așa.
- DIDA : Numai așa. Pentru că nu mai alerg după un protector ori un soț — cum s-a și presupus în urmă cu un an și jumătate, și nici măcar nu mi s-a comunicat personal — ci după... dar... nu mai are importanță după ce.
- LIVIA : Cred că cel mai bun lucru ar fi o întîlnire cu Șaru.
- IVESCU : De-asta îl și așteptăm.
- LIVIA : Și nu azi... sau nu aici...
- IVESCU : Cum ? Să plecăm ?! Dar dacă altul... Nici gînd ! Eu rămîn pe poziții !
- LIVIA : E mai bine... credeți-mă... Veniți după-amiază acasă. (*Lui Ivescu.*) Dumneata știi și unde... Vă aștept.
- DIDA : Vă mulțumesc.
- LIVIA (*cu o ezitare*) : Și eu. (*Iși a-prinde și ea o țigară.*)
- (*Aceiași, fără Dida și Ivescu.*)
- LIVIA : Ce aveai cu ea ?
- HURDUC : Nu știu. Voiam tot timpul, cred, să-mi amintesc de unde-o cunosco...
- LIVIA : Nu-ți inspiră încredere ?
- HURDUC : Dimpotrivă. Aș fi vrut să-i spun un lucru frumos. Dar așa mi se întîmplă mereu. Cînd vreau — ca și acum opt ani — nu reușesc niciodată. (*Surprins că Livia n-a răspuns.*) De ce-ai chemat-o acasă ?
- LIVIA : Nu trebuia ?
- HURDUC : N-am spus...
- LIVIA : Atunci, ca să n-o refuz eu. Mi-ar fi fost dificil.
- HURDUC : Adineauri spunea... Ori nu înțeleg ! Nu vrei să intervii ?
- LIVIA : Nu. Mult mai simplu. Cred că nu va mai fi nici un loc în echipă.
- HURDUC : Și obișnuita preluare a unei noi brigăzi ? Tocmai am văzut anunțat... Ți-a spus Șaru ceva ?... S-a renunțat ?
- LIVIA : Șaru ? (*Aparent în glumă.*) Cum ar mai putea Șaru să discute probleme atît de dificile cu o profesoară de geografie și istorie ?!... O știi de la Sutaș.
- HURDUC : „Leopardul“ ? Fratele tău ?! Puștiul ?!... Abia aștept să-l văd.
- LIVIA : Merge pe 26... bun de înșurat...
- HURDUC : Nu se poate ! Sutaș ?
- LIVIA : Cum auzi. A făcut și armata... E adjunctul lui Șaru... Și e „intransigent“... Cum erai tu cîndva ! Nu-mi iartă că m-am făcut profesoară...
- HURDUC : Și cu Șaru ? De ce atîtea rezerve ?... Abia l-ai amintit...
- LIVIA : Cu Șaru... Cu mine... (*Ezitare.*) Eu merg pe 29, el pe 34... Și-am devenit mai „înțelepți“. Prea „înțelepți“.
- (*Regretînd.*) Nu-i o poveste frumoasă.
- HURDUC : Intru în consfătuire și-l bat !
- LIVIA : Nu se mai ține. Tu ai să mă întrebî din nou de unde știu. Iar n-o să-nțelegi...
- HURDUC : Vă bat pe-amîndoi !
- LIVIA : Ar fi bine...
- HURDUC : Și de la ce ?
- LIVIA : Din discuții, neori... Din tăceri... Din întîmplări... Chiar nu ți-a scris Șaru să vii ?
- HURDUC : Nici un rînd !
- LIVIA : Și nici din întîmplări... Plictis, așa... Din nimic ! Ai să-nțelegi tu și singur. (*Fericită că poate intrerupe.*) Uite-l pe Sutaș ! (*Intr-adevăr, urcînd treptele în fugă, a apărut un tînăr de vreo 26—27 de ani, atît de aprins încît nu vede pe nimeni în jur.*)
- HURDUC : Hei, pui de leopard, vino la taică-tu, tigru !
- LIVIA : Acum nici nu te-aude ! E înfuriat ! (*Ieșindu-i în întîmpinare.*) Ce e, Sutaș ?
- SUTAȘ : Tovarășul Șaru, soțul dumneavoastră, mă rog, a insistat să fac pe curierul ! Să prind avize, poftim ! Să amîn consfătuirea... Și să invoc vreun motiv... Să și mint ! Că dumnealui

nu mai preia nici o brigadă! Îi lezează interesul! E deștept!

LIVIA: Vorbește mai încet...

SUTAȘ: Am să urlu! Și-am să țin ședința fără el! Se înșală! Am să chem toți băieții! (*Strigându-i.*) Frații Zăban! Ghericel și Marin! (*Prin fața birourilor, absent cu totul și trecînd parcă cu privirea pe deasupra lui Sutaș și a Liviei — însuși Dimache*

Șaru.) Șaru în persoană! Poftim! (*Apoi, cînd Șaru va fi îndeajuns de departe.*) Nici nu s-a oprit!

HURDUC (*surprins de scenă, Liviei*): Trebuia să-l strigi! Ce-i cu tine?

LIVIA: Credeam că ai să-l strigi tu... (*Pauză lungă.*) Mă bucur foarte mult că ai venit.

CORTINA

Tabloul 2

Locuința familiei Șaru. Mobilier puțin, cit să sugereze un hol; un mic vestibul, apoi intrarea în apartament; ferestre largi (prezență discretă, orașul) și, în sfîrșit, o ușă spre celelalte încăperi. De preferat — acțiunea se desfășoară în aceeași zi, la interval de o oră — găsirea unei soluții în stare să reducă pauza dintre tablouri și să îngăduie o apropiere, ca printr-un transfoacator, de interiorul acestui apartament. (În acest caz, însă, o soluție similară și în descoperirea, în contextul uzinei, a birourilor din primul tablou.)

La ridicarea cortinei, la telefon — Dimache Șaru.

ȘARU (*convorbire în curs*): N-ai dreptate, Zăban!... Alo! Nu fuge Șaru de greu!... Nici nu deștepti, mă! Fii deștept! Că eu, de șase ani, tot cu altă brigadă... Sus-jos! Nu de erou... de prost! Și dă-l și pe Ghericel... Ce nu-nțelegi, Gherică? Alo!... M-am îndrăgostit, mă, de voi... Asta e! Și lui Sutaș, bravo! Transmite-i! Că cine ți-e rudă, așa-i, trebuie să muște mai rău. Poate-l fac „fost cumnat“... Și-l vreau și pe Marin... N-ascund nimic, Marine!... Alo! Dar zi și tu, că ești cu funcții obștești; de ce să-mi deschid sufletul numai eu? De ce să nu intrați și voi, odată, într-însul? Neoficial... Alo... Lui Zăbănel-II — mulțumiri! Că refuzul meu e refuz... Iar dacă l-a afișat, treaba lui... Și cui a scris pe aviz: „rușine!“ — să-i fie! Din partea mea, să-l și rupă! Nu moare Șaru dintr-asta, să știi! (*Pe ultimele cuvinte, intrînd, Livia și Hurduc.*)

LIVIA (*alarmată*): Dimache!

ȘARU (*evitînd*): Că nu-mi plac deșteptii... Alo!... Și n-am nevoie de lecții!

LIVIA: Îs băieții tăi, din brigadă!

ȘARU: Iar pentru cite am nevoie — sînt înșurat. Îmi ajunge. (*Inchizînd telefonul, Liviei.*) Nu mai sînt pentru nimeni! Gata! Am murit!

HURDUC (*neobservat pînă atunci*): Reanimare rapidă, Dimache! Transfuzii, oxigen...

ȘARU: Hurduc! (*Nerevenindu-și din surpriză.*) Mă Hurducilă! (*Și neștiînd ce să facă.*) Cînd ai venit tu, mă?! Picași din cer? Pe unde, omul lui Dumnezeu?! Că și eu, să știi, parc-aș fi presimțit! (*Pe masă, două păhărele.*) Neapărat, zic, să ciocnesc... Dar cu cine? Că Livia nu bea, poți s-o întrebi, și-am pregătit, să vezi, pentru doi... Presimțire! Da' zi și tu, mă! Ce-i cu tine? De cînd?

HURDUC: De azi... știi eu?! Trenul a sosit pe la unu... Mai lași undeva o valiză, un telefon...

ȘARU: Și primul drum... Bravo!

HURDUC: Al doilea... (*Ezitare.*) Primul drum, am hotărît să rămînă secret. (*Privire complice spre Livia.*)

ȘARU: Trădare, atunci! S-a notat! (*Umplînd cele două pahare.*) Pentru sosirea ta, trădătorule!

HURDUC (*punîndu-și-l de-o parte*): Eu, primul îl beau la urmă... Sticleții mei, ce vrei!... Acum un altul, mai mare, așa! (*A mai luat un pahar.*) Și încă unul, al treilea, că ultima oară am băut cu toții, în trei!

ȘARU: Iar pe mine m-ați lăsat cu plata... Frumos! Asta, înaintea chenzinei.

HURDUC: Și Livia era gata să plîngă... amețită complet... „Tot cu stelele-n cer ard depărtărilor...“

ȘARU: Și-am băut — ideea ta, Hurduc — privindu-ne drept, ochi în ochi...

HURDUC (*se privesc și acum*): Și tu ai clipit, Șarule!

ȘARU: Tu — primul! (*Parcă așteptînd confirmarea.*) Să zică și Livia, drept! (*Cu gîndul la beția de atunci.*)

HURDUC : Ba tu... (Referire la *paharul de acum.*) Mort mincinos! (*Livia nu zice nimic.*) Livia ține cu mine.

ȘARU : Și alții — nu... Bine, Hurduc...
Vezi tu pe cine-ți place...

HURDUC : Opt ani sînt totuși opt.
Mai uită omul, Dimache.

ȘARU : Te știi ca pe-un cal breaz, ce vorbești! Nu te-am scăpat din vedere... Încă de pe primul șantier. Că tu ai plecat într-o luni — și vineri, hop, oficială: „Confirmați că numitul Hurduc, din punct de vedere juridic...” Și eu, să rid, le-am și scris: „Ce-i aia, zic, numitul? Cu numitul dumneavoastră eu am dormit într-un pat... Ne-am bătut pentru o fată... Și ea nu știe nici azi...”

HURDUC : Poate-i mai bine...

ȘARU : Mai rău. Și nici un fel de juridic, le-am scris. Nu permit! El e peste juridice. (*Pauză.*) L-am săpunit serios!

HURDUC : Mi s-a cam plîns... Aflasem... (*Secret, apoi.*) Nu era un el, ci o ea. Lucra la „personal”. Aducea cu Livia, într-un fel... 17 ani. La prima ei „oficială”.

ȘARU : Adică tot eu cu păcatul! Frumos! (*Liviei.*) Ei, ce zici de 'mnea-lui? Neschimbat! Îl întreabă dom'șoara: „Cum stai cu cinstea, juridic?”, Și el, popă, trăsni-l-ar! (*Imitîndu-l.*) E la prima ei „oficială”... Și-aducea cu Livia... cum arăta pe la vreo 17 ani... Adică el de-asta o iartă, înțelegi? Fiindcă te ține minte. (*Din nou spre Hurduc.*) De-aia nu pot să te sufăr. Golește păhărelul! (*Subliniind, poate prea mult, că-i o glumă.*) Ești diplomat, Hurduc.

HURDUC (*refuzînd să bea*): Azi trebuie să te bat. Și eu bat numai treaz... (*Observînd că Dimache se amuză.*) Nu mă mai știi, Dimache. M-ai uitat!

ȘARU (*nedreptățit*): Eu, mă? Scot și dovezi! Că eu am vorbit și cu directorul tău de atunci... Era într-al doilea an. Și, din una în alta, discuții, simt eu că umblă să-ți dea „Ordinul Muncii” a III-a...

HURDUC : Și te-ai apucat, te pome-nești, să-l convingi că merit „a II-a” ori „I-a”. Bine că nu mi l-a dat.

ȘARU : Cum vine asta, „bine”? Ce-i bine? Te-oi fi jignit? Cu ce?

HURDUC : Nu. Nejignit. Eu vreau prietenii răi... și cu neveste reale.

ȘARU : Și eu am vrut să te laud? Să-l mint? Nebun ești, Hurducilă! Nebun Intii, împărat! (*Liviei.*) Adu și tu ceva...

HURDUC : Nu încă, Livia. Stai! (*Ciocnind păhărelele, fără să bea.*) Pentru nebuni, mă! Să trăiască! (*Dimache n-a mai rîs.*) Și pentru tine! (*Liviei.*) Tu să-mi spui cînd să-l bat... (*Din nou lui Șaru.*) Că azi e și cu tine ceva. Și-ți stă rău!

ȘARU : Aș! M-au supărat niște proști... (*Liviei.*) Poți să-i spui să mă bată.

HURDUC (*pauză mare*): Proștii cui?

ȘARU (*bine dispus*): Ai lui tata!

HURDUC (*regret*): N-ai înțeles, Dimache...

ȘARU : Iar Zăbanel cel mic — tu nu-l știi — mi-a făcut și reclamă. Aviz.
HURDUC : Or fi ținînd la tine!

ȘARU : Țin tare... Am ghinion. (*Apoi, Liviei, care continuă să urmărească discuția.*) Ce tot pleci și nu pleci? Nu te-nvoiește Hurduc? Ori poate ți-o fi plăcînd că se „consultă” cu tine... și-ți amintește cum erai la 17 ani... Să mor de ris!

HURDUC : Nu văd eu... (*Șaru se surprinde și el puțin prea grav.*) Tot într-un rîs o ții... (*În timp ce Livia se va retrage.*) Nu mă mai știi, Dimache!

ȘARU : Fac și „cine știe cîștigă”. Pînă la a noua întrebare, orice! Și dacă vrei... așteptăm. (*Gest spre ușa prin care Livia ar trebui să revină.*) Să fim tot ca atunci, „în trei”.

HURDUC : Pierzi la a noua, îți spun!

ȘARU : Știu tot...

HURDUC : M-ai amărit, Dimache!

ȘARU (*ca și cînd n-ar fi înțeles*): Ba da, știi tot: cum a fost cu avaria aceea, acum trei ani... (*Nu poate să-i înfrunte privirea.*) Uită ce ți-am spus înainte...

HURDUC : Ce-a fost, a fost... Am uitat.

ȘARU : Cu brigada de neterminați, din corecții, cînd trăgeai ca neomul...

HURDUC : Minciuni, mă! Dormeam dus!

ȘARU : Plus ulcerul operat și spitalul... Nu te preface, Hurduc!

HURDUC : Halterofil, am brevet!

ȘARU : Și la Olănești 21 de zile... Știu tot!

HURDUC : Prin sindicat... Dreptul lor!

ȘARU : Iar de la un tocilar ca și tine, neam prost, c-ai pierdut zeci de nopți să-ți ieși hirtia aia de maturitate. Și-acum ești matur...

HURDUC : Sînt mai demult. Treci la a opta, te rog.

ȘARU : Lasă, mă Hurducilă! Să mă bucur și eu. C-ai venit... și cum de-ai venit, că nici nu-mi vine să cred... (*În timp ce Livia va reintra.*) Ori

- te-o fi chemat cineva... Zi drept : cin' te-a chemat ?
- HURDUC : Şantierul — predat, lucrarea sub cheie, şi doctorii, auzi tu, cică după Olăneşti şi gastrită...
- ŞARU : Ulcer, Hurduc. (*Luindu-i paharul.*) N-ai voie !
- HURDUC : ...să vin şi eu la oraş... Şi, şase luni, conte ! Să mai schimb meseria, adică, să nu mai trag „peste”, şi zece ore de somn. Iar după-amiaza, la undiţă, să fac concurs cu Dimaş. (*Intr-un târziu.*) Nu m-a chemat nimeni, Dimache. M-au obligat ei. Cu decizie scrisă. Şi de mine-s pescar. Mă uit în apă şi tac...
- ŞARU : Minţi, Hurducilă. Nu de asta te bucuri... ci că ai să prinzi din nou seri de tocit. Nu acolo — aici ! Şi-ai să mai pierzi cinci ani cu-o facultate, te ştiu... Do'n viitor inginer ! (*Schimbînd brusc tonul acuzaţilor.*) Mă, tu ai fost om mare, Hurduc ! (*Liviei.*) Iar tu nu mai ofta ! Ce te-amesteci ? I-ai spus şi așa destul... Crezi că n-am înţeles ? Nu-l ştiu eu pe Hurduc ? Că parc-ai venit în control, nu la prieteni, la masă !
- HURDUC : Dimache Şaru, întrebarea a noua !
- ŞARU (*surprins de ton*) : Ce vrei ?
- HURDUC : Să te ridici în picioare... Aşa ! Să faci şi „drepti” !
- ŞARU : Stau smirună.
- HURDUC : Şi să-i ceri acum scuze. (*Din gest : Liviei.*) Că te învâţ de bine : „te rog, stimată consoartă, să-mi spui aici, cu martori (*din nou nesfîrşită căldură*), de ce-s eu bădăran ?” (*Liviei.*) Şi că tu ai simţit unde bate... Ştii ce-a vrut.
- LIVIA : N-a vrut nimic...
- HURDUC : Asta e rău, „stea din cer care arzi depărtării...” Că mi-ar fi plăcut să înţeleg cum de s-a putut schimba mintosul tău de bărbat, dintr-un nebun sănătos, într-un sănătos... de nebun.
- LIVIA : N-ai dreptate, Hurduc !
- HURDUC : Ba am. Că în trecut, ştiu eu, îi plăcea să vorbească numai de el, să se laude chiar — cu ochii ţintă spre Livia lui la fiecăre cuvînt, să afle cum i-l primeşte —, şi mie-mi creştea inima, deşi îl credeam pe sfert. Iar acum tace chitic şi se miră că te privesc eu. Ce să cred ?
- LIVIA : E şi el decorat... Are munci...
- HURDUC : Şi diplome — trei ; inovaţii — treizeci... Vreau să ştiu cum trăiţi ?
- LIVIA : Avem de toate... Trăim...
- HURDUC : Deci, mulţumită, zici... Contrasemnezi la tot ?
- LIVIA (*tîrziu*) : Semnez...
- HURDUC : Dar în uzină, azi, cînd ţi-a fost teamă să-l strigi ? Mai înainte, aici, cînd îi făcea proşti pe-ai lui ? Ori cînd ne bănuia, auzi tu, înţelegi ? Semnezi orice ? Şi insulta ?
- LIVIA : N-a crezut-o nici el.
- HURDUC : Dar că a rămas cu cele şase clase terminate o-ho-ho... şi s-a retras dintr-a şaptea după 21 de zile ? Că mi-ai spus-o chiar tu... (*Lui Şaru.*) Pentru că asta a fost primul drum — în uzină !
- LIVIA : Nu-s lucruri simple, Hurduc.
- HURDUC : Atunci hai la cele mai simple : cum doarme ? Ce visează ? Cînd a ris ultima oară ?
- LIVIA : Sint şi mai grele...
- HURDUC : Atunci cum nu doarme. Şi de ce ? Situaţia dintre voi ? Şi jig-nirile... că nu-s orb, şi înţeleg... Şi privirile astea, acum ? Ce, eu nu văd, nu simt ? (*Brusc, spre Dimache.*) Şi tot felul tău de a fi, din uzină, de-acasă ? Asta e a noua ! Răspunde !
- ŞARU : Chiar mă întrebam cine a scris pe aviz...
- HURDUC : Chiar eu ! Că-i „o ruşine”. Am scris-o chiar acolo, pe loc, după amînarea consfăţuirii... (*Întorcîndu-se spre Livia.*) Dar aici, nu-i așa, nu mai contrasemnezi... Te mulţumeşti cu un oftat... Vezi să nu iei premiul tăcerii ! (*Aceiaşi, plus Sutaş.*)
- SUTAŞ : Salut ! (*Nepriimind nici un răspuns.*) Am zis : salut ! Şi petrecere bună !
- ŞARU : Zi mai puţin !
- LIVIA : Nu prea văd ce te-amuză.
- SUTAŞ : Cum mă înşor, îmi caut şi eu un amic, că-mi plac scenele în trei... Cu invitaţi la masă...
- HURDUC : Nu pari de înşurătoare, Sutaş. N-ar fi fost rău... dar nu pari !
- SUTAŞ : Reflectăm şi la asta... Să par !
- ŞARU : N-am înţeles ce-ai vrut să spui cu invitaţii la masă... Voiai să-mi faci un serviciu, să mă previi ? (*Se ridică în picioare.*) Să-ţi plătesc serviciul, atunci...
- LIVIA : Şaru, te rog... (*Sens : lasă-l în pace.*)
- SUTAŞ : Am venit să văd cum mă faci „fost cumnat”. Mi-a transmis Zăbanel.
- ŞARU : Pe genunchi şi cu palma. Prin metode greşite. Şi neînghiţînd obrăznicia.
- SUTAŞ : Iar eu te întreb concret : o divorţezi pe ea, mă arunci pe fe-

reastră pe mine ? (Pauză, regret.) Deși n-am venit pentru asta : vreau să înțelegi...

ȘARU : Atunci ți s-a cam luat înainte
A fost altul grăbit.

LIVIA : Iar eu vă rog să încetați. Discutați omeneste !

SUTAȘ : Neapărat... Pentru că sîntem rude... Avem și invitați, vechi prieteni... Iar Hurduc ar putea să ne amintească, ca și înainte de masă (nu fără ironie), cum v-ați cunoscut nu știu cînd... Ce făceați... Ce spuneai... Și cum v-a rugat Livia, într-o simbătă seara, să-i luați frătorul la film... Ce omenesc !

HURDUC : Și-am stat în rîndul întii la balcon — asta ai uitat, Sutaș. Eu chiar la colț ; Livia — lingă mine ; Șaru — pe locul trei ; și tu, în sfîrșit, gata să plîngi, pentru că nu vedeai din cauza unei doamne înalte... (Concluziv.) Arătai mult mai tînăr, încă nu voiai să te însori...

SUTAȘ (iritat) : Azi am fixat un aviz. Chiar eu, cu mîinile mele ! Și-am venit aici în problema brigăzii... N-am venit să discut despre film...

ȘARU : Tu nu poți înțelege, Sutaș. Hurduc vrea neapărat să-mi aducă aminte cît de multe lucruri ne leagă, cît am fost de apropiați, cît îl nedreptățesc... Pentru că Hurduc, e drept, n-a făcut decît să citească un aviz, să prindă două-trei vorbe din mers... Dar el mă „cunoaște“ destul pentru a-și forma o părere. Ba încă aceeași cu a ta... Numai că vrea să mă ajute „mai fin“. Să înțeleg eu singur, adică... Si Livia, soră bună... la fel ! (Din nou către Sutaș.) Iar tu să fii liniștit. Ești între ai tăi, Sutaș. Ești acasă

SUTAȘ : Și tu, străin... Poate să-ți cer și scuze...

ȘARU : Tu n-ai de ce. Dimpotrivă. Tu ai fost sincer, Sutaș. Pentru că mi-ai spus-o deschis : nu de Șaru te doare. Fie ce-o fi cu el. Și nici faptul în sine : de ce n-a preluat o brigadă. Faptul e consumat ! Tu nu poți avea timp pentru fleacuri. Tu nu vezi omul... Tu ești deasupra lui. Tu-l judeci doar : cum și-a putut Șaru permite ? Cu aprobarea cui ? Și de ce fără să te întrebe pe tine ? Ei bine, poți să fii liniștit. Secția are „mai mari“. A fost și sfatul lui Neag, care-i mastru, nu un mucos. Și conduce o linie. Nu o brigadă — trei ! Și-am să mă duc pînă la el, să-ți aduc o dovadă — negru pe alb —

ca a fost totul legal. Că pămîntul nu se răstoarnă. Și ne aflăm în norme, așa cum îți place, semnat... Să poți dormi liniștit !

(Aceiași, fără Șaru. Hurduc, pregătit o clipă să părăsească încăperea, s-a întors spre Sutaș.)

SUTAȘ : Ce mă privești așa ?

HURDUC : Voisem să-l însoțesc pe Șaru. (Apoi, direct.) Ce s-a întîmplat, Sutaș ? Ce-a intervenit între voi ?

SUTAȘ : Nu merita să te întorci.

HURDUC : A fost o vreme cînd te simțeam apropiat. (Livia a părăsit încăperea.) O vreme ne-am și scris...

SUTAȘ : Eu știu și de ce ai venit...

HURDUC : Ți-am spus-o chiar eu, încă azi-dimineață.

SUTAȘ : Nu ce mi-ai spus : „șantierul — predat, sănătatea...“ Nici ordinul scris care-ți dădea dreptul să pleci... (Insinuant.) De ce ai venit aici ?!

HURDUC : Pentru că aici am crescut... De aici am pornit... Și-aici era Șaru, erai tu...

SUTAȘ : ...Era Livia... Pentru că ai iubit-o cîndva — mi-a spus-o chiar Șaru. Și nu ți-e indiferentă nici azi... Ți se citește pe față... Te-am văzut urmărindu-i fiecare mișcare...

HURDUC : Compui romane proaste, Sutaș. Adevărul e altul : pari alarmat... Poate din cauza venirii mele. Și ți-e teamă... Pentru că toată această întîmplare cu Șaru — și așa vrea să greșesc — e pentru tine un prilej de afirmare. Vrei să profiți de prilej...

SUTAȘ : Prostii !

HURDUC : Iar pe mine ai început să mă judeci, cum îl judecai și pe Șaru...

SUTAȘ : Încerci să-ți ascunzi motivul venirii...

HURDUC : ...Răuvoitor ! Pentru că prîvind-o mai înainte pe Livia și surprinzîndu-i măcar o privire, un gest, ai fi înțeles că se întîmplă ceva mult mai grav : Livia, pentru prima oară, a tăcut... Dar nu „de ce am venit eu“... și „de ce a tăcut ea“... mai poate fi vorba acum. Ce se întîmplă cu tine ?

(Sună prelung telefonul. Sutaș ridică receptorul. Lumina în locuința lui Șaru se va stinge treptat, luminîndu-se într-un colț al scenei o cabină telefonică, ori un telefon pe colțul unui bi-

rou. La telefon — Șaru, la câțiva pași — maistrul Neag.)

ȘARU : Tu ești, Sutaș?... Ascultă aici : dovada pe care o cereai... (Citind.) „Considerînd sarcinile de plan ale liniei II subansamble (Sutaș, ca și cum nu l-ar interesa, a închis tele-

fonul) confirm că rămînerea lui Dimache Șaru la conducerea vechii brigăzi...“ alo... alo?! alo!

NEAG : Ce s-a întîmplat ?

ȘARU : Nimic... (Pauză mare.) Cred că am format un număr greșit.

CORTINA

Tabloul 3

Locuința lui Șaru, în aceeași zi, la interval de o jumătate de oră-o oră. Ferestrele ceva mai întunecate, sugerînd inserarea, o lustră ori o vicleuză aprinsă și, în sfîrșit, în măsura în care există posibilitatea, decorul văzut din alt unghi. Pauza dintre tablouri — minimă, cît să ofere spectatorului o oarecare detensionare. În scenă, Dida, Ivescu, Hurduc, iar în dreptul unei ferestre, cît mai desprins de prezența celor trei, Sutaș.

DIDA (situație obligînd la concluzii) : Au trecut zece minute, Ivescu... Livia abia a intrat pentru cîteva clipe... Sutaș parcă n-ar fi aici... iar tovarășul Hurduc, ca de obicei „altruist“, încearcă să ne prevină, în fel și chip, că n-am ales bine momentul.

HURDUC : E o prevenire utilă...

DIDA : Recunosc vechiul ton.

HURDUC : Și vă străduiți, nu știu de ce, să subliniați mereu că ne-am mai întîlnit...

DIDA : N-am înțeles prevenirea.

HURDUC : Șaru trebuie să revină din moment în moment. Din gura lui o să sune mai bine. (Evident efort de memorie.) Spuneți-mi, vă rog, eu am fost cumva „omul deosebit de integru“, care v-a închis cîndva drumul în viață ?

DIDA : Mi-ați respins cîndva angajarea. Atît „Profilul“ meu moral vă sperta.

HURDUC : O cerere respinsă ?

DIDA : Pentru mine — esențială. A mea. Iar azi-dimineață, tocmai cînd încercam să trec într-o nouă brigadă — pentru că în sinea mea voiam să încerc să mă schimb —, ați apărut din nou. Azi ce v-a supărat ?

HURDUC : Confidența.

DIDA : Cum ? Nu era sinceră, credeți ?

HURDUC : Ba da... Voiam să știu, însă, dacă ați mai folosit acest sistem al confidențelor și cu alte soții.

DIDA : Le-ar fi părut suspect. O dovadă prea mare de încredere pare totdeauna suspectă. Ca să admiți o sinceritate... trebuie să fii în stare tu însuși de sinceritate. De ce ați suris ?

HURDUC : Nu știu. Poate unde vorbiți foarte cursiv... Și ciudat... cîntărind

fiече cuvînt, analizînd, nefeminin cu totul... (Ivescu se agit.) Ce nu-ți convine, Ivescu ?

IVESCU : Dumneata nu analizezi mai puțin. Și vorbești tot așa, cîntărind.

SUTAȘ (prima lui intervenție) : Dacă te judecă și Ivescu, e bine... Ești pe drumul cel bun...

HURDUC (ca și cum n-ar fi auzit) : Eu o fac cu efort. Eu transpir...

IVESCU : Și cine-i Ivescu, mă rog ? Ultimul om ? (Venind încet spre Sutaș.) Sau te supără că am apărut-o pe Dida ?!

(Pe ultimele cuvinte a reintrat Livia).

LIVIA : Lasă cearta, Ivescu, Și tu, Sutaș ! Ce-ai rămas la fereastră ?... (Ca pentru a-i apropia.) Dida ! Eu cred că voi vă știți...

DIDA : Nu... Încă nu...

SUTAȘ (surprins) : Cum nu ?

DIDA : Din auzite.

SUTAȘ : Și cele trei discuții ? Analiza în ședință ? Ori poate tot așa... au fost și ele un zvon ?

DIDA : Tocmai asta au și fost.

SUTAȘ : Și ultima oară, la cantină ? Erai și tu, Ivescu...

DIDA : Din auzite, și-atunci. (Nemai-rezistînd.) Pentru că nu știți nimic... Nici cît Hurduc !... Dar ești gata să hotărâști, ca și dînsul în urmă cu ani... Fără să știți cine sint... Ce mă doare...

IVESCU : Un „principial“ cu confuzii...

DIDA : Întorcînd capul de fiече dată cînd ne puteam întîlni... evitînd să-mi vorbești...

IVESCU (scofînd carnețelul) : La învățămînt cu el ! Forma II !

DIDA : Iar acum, cînd pentru prima oară îndrăznesc să i-o spun, și mă aflu aici nu pentru a fi insultată... ci pentru a intra în brigada lui Șaru. priviți-l, vă rog ! Nedreptățit și timid !
LIVIA : Să știi că te iubește, atunci !... Eu îl cunosc pe Sutaș ! Asta e stilul lui de a iubi...

IVESCU : Sutaș — și să iubească...

SUTAȘ : V-aș ruga să încetați !

ȘARU (*reintrînd*) : Și eu la fel... Aceeași rugămintă ! (*Lui Ivescu și Didei.*) Iar dacă dumneavoastră ați venit într-adevăr pentru locul rămas liber prin preluarea de către Șaru a unei alte brigăzi... v-ați deplasat inutil.

SUTAȘ : Un loc liber există — e bine c-au venit. Locul meu ! Pentru că în locul lui Dimache Șaru a preluat brigada Sutaș. De asta am închis telefonul... Nu mă interesa vorbăria lui Neag.

HURDUC : Deci, ai și preluat-o. (*Nu fără regret.*)

SUTAȘ : Cu toate aprobările. Pentru că Neag-dumnezeu are și el un dumnezeu mai mare, un șef de sector, un altul — de secție... Și există și un dumnezeu al uzinei...

ȘARU : Și tu, care mai strigai : „Șaru, trebuie să înțelegi... E important... E nevoie de tine !” Vezi, e și nu e... (*Încercînd să se amuze.*) Nu e Șaru — e altul. Și poate altul mai bun. (*Apoi, sec.*) Lor ce le-ai spus ? Pe ce motiv ai preluat-o ?

SUTAȘ : Că ești bolnav — i-am mințit. Intrat în ceasul morții...

HURDUC : Sutaș !

SUTAȘ : Totul — ca să nu te compromit. Și nu striga ! (*Lui Hurduc.*) Nu mă sperii !

HURDUC : Nu înțelegi, Sutaș. Preluarea unei brigăzi... vine așa, de la sine. Nu-i sarcină de plan și nu poți fi obligat. Iar hîrtia lui Neag... (*ia hîrtia din mîna lui Șaru*) e doar o hîrtie în plus. Nici nu avea nevoie de ea. Pentru a nu o prelua ajuncea un simplu „nu vreau”. Uite, hîrtia o rup.

SUTAȘ : Eu trec într-altă brigadă. Unde nu eu, ci Șaru era cel așteptat. Lor ce le spun ? Că Șaru nu s-a specializat în erou ? Gata cu fruntea frunții ? !

ȘARU (*amuzat și el de idee*) : Chiar așa să le-o spui — că-i ultima lui inovație : erou lungi pe spate, dormind. Și a muncit la ea 34 de ani. Avantaje imense. Mai înfloresc-te-o și tu.

HURDUC : Nu, Sutaș, n-o înflori ! (*Glu-ma s-a terminat.*) N-o să te creadă nimeni. Pentru că Șaru a fost, an de an, mai bun decît alții.

ȘARU : Dar cît timp să mai fiu ? Și cine mă obliga ? Poate că nu mai pot.

HURDUC : Nici asta, Sutaș. Pentru că Șaru e și astăzi cît zece.

ȘARU : Iar eu te întreb : cît timp ? Și cît timp ce cred eu că e bine, ce-mi zice bunul-simț, cît îl am, s-o mai ciocni cu ce crezi tu, dinafară, cu toate teoriile tale ? Pentru că fac și eu un lucru, bun-rău — hai să zic, nu preiau o brigadă, dar n-o preiau fiindcă se întîmplă cu mine ceva... Și vii tu, dinafară, și-mi spui : „Ridică-te în picioare, stai jos, cere-ți scuze... ori nu-i asta motivul, e un altul, asta s-o faci, asta nu...” Dar de ce să mă conduc după tine ?

HURDUC : Poate văd mai departe...

DIDA : Ce vezi ? (*Cît să-l surprindă și pe Hurduc.*) Ești venit abia de cîteva ore. N-ai apucat să afli mare lucru, iar din auzite, la fel, ce-ai putut auzi... Și înainte de-a fi înțeles ce se întîmplă — cu riscul oricîtor erori și oricît de mari — ai început să dai lecții. Cîte o lecție pentru fiecare om ! Lui Ivescu ; lui Sutaș ; mie, apoi, cui — cîte confidențe am făcut ; lui Șaru, în sfîrșit... (*Regret tardiv pentru intervenție.*) Continuă, Sutaș.

SUTAȘ : Motivul e unul singur. Și-l știm. Oricît ne-am prefacă că nu... Mai scade și cîștigul cînd preiei o brigadă mai slabă. Și un an, doi, trei — a avut și dumnealui, Șaru, interesul să i se ducă vestea, să urce la panou... Acum s-a ajuns... De ce să-i mai ajute Șaru pe alții, că doar nu-i frate cu ei... Și dacă a fost vreodată, — regretă. Vorba lui Ghericel : vinde brînză pe bani... S-a învățat să „trăiască” !

ȘARU : Deci pentru bani ?... Așa a zis Ghericel ? !

SUTAȘ : Și Zăbăneii, Marin...

ȘARU : Bine. Așa să fie... (*Cu evidența unor intenții răzvănoătoare.*) Dida, parcă așa te cheamă... De mine vii la lucru. (*Lui Sutaș.*) Mai aduc și un al doilea... Ivescu, vino și tu în brigadă !

IVESCU (*nu-i vine să creadă*) : Dar eu, ca și Dida... abia de un an... Scade nivelul brigăzii...

ȘARU : Nu scade nimic ! Te învăț eu meserie... Obțin și aprobarea !

IVESCU : Visul meu ! Sar la o mie de metri ! (*Prudent.*) Dar ce-or să zică băieții ?

ȘARU : Băieți buni... nici o grijă ! Aranjez eu cu toți. De miine, la șapte, la lucru ! Și-acum, plecați... Vreau să angajez și un al treilea... (*Conducându-i spre ușă.*) Și fără mulțumiri...

HURDUC : Un singur lucru, Dida... (*Discuția, în ultima clipă, în prag.*) Pentru că ne cunoaștem de mult și ne putem spune pe nume... N-am înțeles prea bine, înainte, ce te-a făcut să-i iei apărarea lui Șaru... Ori, poate, regăsind în mine „veșnicul om integru“...

DIDA : În parte. Dar mai e un motiv. Am discutat azi cu Ivescu despre avantajul de a fi alături de Șaru, în brigada lui — și așa fi vrut să aibă dreptate... Și „multlaudatul“ Șaru (*regretă ironia*), care trebuia să mă ajute, a devenit dintr-o dată cel mai puțin indicat... Singur și el. (*Ezitare.*) Din simpatie pentru Șaru, Hurduc. (*Aceiași, fără Ivescu și Dida.*)

HURDUC : Rămăsesem la a treia angajare...

ȘARU : De asta am și vrut să fim singuri... Vino și tu, Viniciu. Oricum nu mai pleci pe șantier, ai și decizie scrisă... Dacă ai uitat de specific, ți-l amintesc... Nu te încarc nici cu munca ! Și pînă îmi vii șef, terminînd facultatea, și-am să-ți spun „să trăiți, tovarășe șef“ — mai putem lucra cot la cot. Sau te jignește șefia lui Șaru ?

HURDUC : Nu-i vorba de asta... Primesc.

ȘARU : Eu nu te oblig...

HURDUC : Am spus că primesc. Ce mai vrei ?

ȘARU : Nimic... Să nu regreti... Și înainte, cu dreptul ! (*Revenind spre Sutaș.*) C-aș mai vrea să-mi facă un calcul fostul meu coleg de brigadă, Sutaș : la patru oameni vechi — trei noi. Cu cît scade acordul ? Și ce-or să zică Gheran, Zăbăneii, Marin ?

SUTAȘ : Zăban chiar asta zicea : că dacă tot rămii în brigadă, să mai iei oameni noi. Iar Ghericel, mai pisică, să reiasă că ar fi propunerea ta. Și numai eu, Sutaș, că te cunosc, am zis : să ia trei noi și să renunțe la tine.

ȘARU : Nu-i o idee rea... Ieși afară !

SUTAȘ : Încă ceva. La sfîrșit de trimestru, așa s-a hotărît, unul din voi să preia, ca și pînă acum, o bri-

gadă... Fiindcă brigăzile nu pot sta după cheful lui Șaru. Dar cine-o va prelua, se va alege prin vot. Și eu am propus ca tu să fii exclus. Să-ți pierzi acest drept.

ȘARU : Eu te-am rugat să pleci. Imediat. Iar de azi înainte...

SUTAȘ : Bine, am să plec. Ceilalți patru, însă, Zăbăneii, Marin și Ghericel, s-au opus. Să-i injuri mai puțin. (*Aceiași, fără Sutaș.*)

ȘARU (*lui Hurduc*) : Nu mă așteptam să intri în brigadă.

HURDUC : Ce zice Livia, fac...

ȘARU : Livia n-a scos nici un cuvînt.

HURDUC : Femeile vorbesc și cînd tac.

ȘARU : T-ei fi făcut și aici specialist...

HURDUC : În vorbire, da. Și încă mare de tot ! Că le-am văzut vorbind, și cu minile... (*Mare secret.*) Și le frîng !

ȘARU : Livia e prea mîndră, Hurduc.

HURDUC : Vorbesc și cînd se ascund în mîndrie. (*Privire spre Livia.*) Și eu mă îngrijorez și mai mult : de ce s-o fi ascunzînd ?

ȘARU : Poate că-i e totuna...

LIVIA : Rușine, cred. O rușine înzecită. Și o rușine pentru fiecare nouă jignire.

ȘARU : Atunci să dăm totul pe față ! Să afle adevărul și el ! (*Intorcîndu-se spre Hurduc.*) Pentru că oricum ai vrut să afli ce se întîmplă cu mine, de ce n-am preluat o brigadă... Și te-ai amestecat unde s-a convenit și unde nu.

HURDUC : Tu ai fi preferat, se-nțelege, să fii mai politicos, mai distant... Iar acum, poate, să mă simt jignit... Ei bine, nu ! Nu sînt Sutaș ! Spune-mi ce vrei.

ȘARU (*surprins de atitudine*) : Nu... Tu să-mi spui. Știi într-adevăr cum trăim ? Bănuiești, cel puțin ? Ori ai crezut că tot ce s-a spus înainte, cu banii și cu eroismul, era într-adevăr pentru bani ? Și dacă mi-am apărat hotărîrea, bună-rea, de ce-am făcut-o ? Pentru cine, crezi ? Pentru mine și pentru ea...

HURDUC : O cheamă Livia Șaru...

ȘARU : Și dacă o cheamă Livia, e tot Livia de-atunci, pe care o știai ? Ori m-am schimbat eu ? S-a schimbat ea ?

HURDUC : Acum ai spus un lucru urît.

ȘARU : Trăim urît. Livia zice bine : în plictis. Cu nu știu cîte zile în care abia ne vedem. Cu seri în care nu ne vorbim. Și nu ieșim în oraș... Duminicile nu-s nici ele ca lumea.

Prieteni în casă, mai mult decât rar. Și din iubirea de la început, ce-a rămas ?

HURDUC : Dacă nu știi ce... cam puțin.
ȘARU : Nu, nu mai știu decât un lucru : să trag. Mi-a plăcut totdeauna... Și ei, firește... Pentru că, oricât, există un orgoliu. Și avantaje... Trei inovații... cinci...

HURDUC : Nu profita că tace.

ȘARU : Dar inovațiile, eu le fac din ce în ce mai greu, chinuit. Și le fac cu cele șase clase ale mele. Pe dibuite. Orbește. Cheltuind zile și nopți. Trăgînd după mine brigăzi. Cele mai slabe — și făcîndu-le bune. Lucrînd iarăși zile și nopți.

HURDUC : Unde vrei să ajungi ?

ȘARU : Neștiind chiar unde vreau să ajung. Adică știu, să nu mint... Dar trecînd peste viața de familie, peste distrații, peste tot. Și le-am făcut, totuși... Și plan, și felicitări... și portret...

HURDUC : Ce-ai mai fi vrut ? Statuie ?
Ți-ai făcut datoria... Există o mulțumire a ei.

ȘARU : Ce mulțumire ?! Că o iau mereu de la capăt ? Că trec mereu la o altă brigadă ? Că bat pasul pe loc, pentru că n-am avut tîria, nici timpul, să învăț, ca tine, din mers ? Pentru că, fără să vrei, îți amintești uneori și te întrebă : unde-s invențiile mari și descoperirile pe care ai fi vrut să le faci cu mîinile tale ? Ori poate-s mai fericiți cei care nu și-au visat, și trăiesc cum trăiesc, și pe-trec... ?

HURDUC : Încearcă și tu. Ai să vezi...

ȘARU : Dar atunci unde-i fericirea ?
În viața de acasă ? Că noi am pornit de la un pat de fier și avem astăzi de toate. Mai mult ce ? Și uite cum trăim... Iar acum cîteva seri i-am spus Liviei : „Hai, Livia, și noi la un local”. Și-a fost ca de obicei, pentru că la local ai, de fapt, dispoziția cu care vii de-acasă. Și i-am cumpărat flori. Și ea mi-a spus : „nu te mai prinde, Dimache”. Și-a doua zi, ca și pînă atunci... cu plictis iar, cu jigniri...

HURDUC : Vrei să-ți răspund ?

LIVIA : Nu. Te opresc (*Lui Șaru.*) Tu să-ți răspunzi ! Ce-ai făcut tu ?

ȘARU : Nimic. Dar am vrut să încerc... Să-mi fac timp. Timp pentru noi. Și timp ca să ne gîndim. Timp ca să refacem timpul pierdut. Și pentru acest timp am vrut un an mai ușor. fără brigăzi și fără panou de onoare. Dar au început și mai multe

discuții... Toți v-ați amestecat. Mi-ați vrut binele. Toți ! Și de cînd m-am gîndit doar să iau hotărîrea aceasta, au venit tăceri și mai mari. Și neînțelegeri din nou. Și discuții. Și ne simțim mai bine afară din casă decât înăuntru, împreună.

HURDUC : Dar ce-aștepți, te-ntreb ? De ce nu strigi ?

ȘARU : Pentru că nu se mai poate face nimic. E tîrziu.

LIVIA : Știi bine că nu.

ȘARU : Ba da, prea tîrziu pentru mine. Și prea tîrziu după ziua de azi.

LIVIA : Depinde cum se va termina.

ȘARU : Cu această discuție în trei. Și nu întîmplător în trei. Nu sînt naiv. Și asta, pentru că înțeleg foarte bine... Pentru tine, într-adevăr, încă nu-i prea tîrziu. Faci munca pe care ți-ai visat-o. Și o faci bine. Ai și prietenii care, în urmă cu cîteva ani, te iubeau. Și Hurduc nu-i nici el întîmplător aici.

HURDUC : Dimache !

LIVIA : Lasă-l, te rog !

ȘARU : Și nu întîmplător azi s-a întîlnit mai înainte cu tine... Amintirile apoi... Filmul... Cei 17 ani... Dar asta am înțeles-o tot acum. Da, cred că e prea tîrziu.

LIVIA : Ai luat și hotărîri ?

ȘARU : Nu... Sau nu încă. Dar nu-mi rămîne să fac decât tot ceea ce am făcut. Ambiția de a rămîne ce-am fost. De asta am și luat trei oameni noi în brigadă : ca să trag lingă ei zi și noapte. Să n-am timp să mă gîndesc. Și să-mi fie greu să păstrez locul întîi... Dar să-l păstrez ! Să fiu tot Șaru cel de mai înainte. Dar un Șaru mai deștept. Și mai rău. Pentru că mai înainte exista un Hurduc. Și acum nu va mai fi. Relații de brigadă, și atît !

LIVIA : Să nu regreti, Dimache.

ȘARU : N-am ce. Iar dacă și tu crezi că nu se mai poate face nimic... Să nu ne mai jignim. Și simplu... Cit mai simplu... Dacă vrei... Și dacă așa crezi... Nu te opresc. Poți să pleci... (*Hurdac a făcut cîteva pași spre ușă, pe urmă s-a întors, și-a luat paharul cel nebăut la sosire și s-a apropiat de Șaru.*) Ce vrei ?

HURDUC : Nimic. Să te privesc. (*Pauză.*) Și să te îmbrățișez. Nu ne-am văzut de opt ani.

CORTINA

Interiorul unei săli de curs, cu acea notă particulară, specializată și vie ca aspect, a școlilor profesionale. Amplasarea în incinta uzinei marcată, ca și în primul tablou, cu discreție, și, în plus, în atenția scenografiei, găsirea unor clemente în stare să sugereze trecerea unei anumite perioade de timp. (*Cinci-șase săptămîni față de momentul declanșării acțiunii.*)

La ridicarea cortinei, în scenă — Livia Șaru și fratele ei, Sutaș.

LIVIA : Ar trebui să-ți fie rușine, Sutaș. Au trecut cîteva săptămîni... și dacă n-aș fi insistat eu să mă cauți...

SUTAȘ : Ocupat... Cu brigada... (*li sărută mîna.*) Cu studiul... (*Scoțînd respectiva broșură.*) „Cum să ne educăm sentimentele...” Sint la pagina 12.

LIVIA : Sună fals...

SUTAȘ : Nici nu poate să sune altfel, Livia, cînd eu, în loc să mă interesez de Șaru, și tu : ce mă doare... ajungem la discuții de salon : „Au trecut cîteva săptămîni... regret c-a trebuit să insist...”

LIVIA : În timp ce tu ți-ai adus special o broșură care, poftim, nici nu-i tăiată... dar ai și ajuns la pagina 12 ! Și mi-ai sărutat mîna...

SUTAȘ : Da, ne mințim frumos.

LIVIA : Nu-i numai minciună... E și mai rău, Sutaș. Ne-am cam înstrăinat.

SUTAȘ : Să știi... (*Nedreptățit.*) Poate de cînd i-am spus lui Șaru adevărul...

LIVIA : Nu, mai de mult. (*Cu liniștea cu care se poate vorbi unui frate.*) De cînd am încetat să te trag de urechi... Pentru că erai „mare”. Si pentru că tu așa crezi — să-ți fie rușine ! — că eu m-am dus după Șaru ca să am o viață ușoară. Iar cum se numesc munții și încotro curg apele și ce se întîmplă la ecuator — asta știe oricine... Nu-i meserie... Eu însă (*gest spre uzină*) tot de-acolo am pornit ! Lăsîndu-te doar să rîzi prea mult de pretinsul meu sentimentalism, cu „soția iubitoare”... Să-ți bagi mîințele-n cap ! (*Surprinsă de reacția lui.*) Ce mă privești așa ?

SUTAȘ (*emoționat*) : Că ai rezerve interne... (*Admirativ.*) Mă, tu ești sora mea !

LIVIA : Ar trebui... Dar pentru tine Șaru nu-i nici mai bun, nici mai rău decît alții... iar pentru mine e „al meu” și-i mai bun.

SUTAȘ : Deci... nu i-am fost suficient de cumnat ?

LIVIA : Nici de necumnat... Refuzînd să-l crezi și să înțelegi...

SUTAȘ : Ce să înțeleg ? Că Șaru n-a preluat brigada atunci din motive „înalte” (*gata să se amuze*), „analizînd”... „reflectînd”... Și asta mi-o spui tu, care-l cunoști de 18 ani... iar eu s-o cred ? !

LIVIA : Fii fratele unei surori deștepte, Sutaș.

SUTAȘ : Dar nu cumnatul unui Șaru preocupat de nu știu ce rămînere în urmă... Și al unui Șaru care se întrebă, auzi dumneata...

LIVIA : Care simte, Sutaș ! Simte că i se cere mai mult și face față mai greu. Simte că uzina e alta. Simte că totul se schimbă, ca niciodată în trecut... că nu mai poate ține piept numai prin voință și supraefort... Și că ultimele lui inovații au rămas în studiul comisiei... pentru că s-au jenat să i le respingă.

SUTAȘ : Ar încerca să ascundă. Oamenii rămîn oameni, ce tot vorbești ? !

LIVIA : Cum să ascunzi, Sutaș, o nemulțumire față de tine ?

SUTAȘ : Într-un Șaru cu probleme nu cred !

LIVIA : Ai lipsit dintre noi... Și te-aștepti, nu știu de ce, să-l revezi tot ca în urmă cu ani... Abia legînd două vorbe... neadmițînd că Șaru a evoluat... Că poate avea și dînsul probleme și griji...

SUTAȘ : N-am spus-o.

LIVIA : Ai gîndit-o. Dar la Șaru e durerea că n-a știut să țină pasul cu Hurduc. Chiar cu tine... Și e cîntea cea mare a unui om care va cere totdeauna de la sine mai mult, mult mai mult...

SUTAȘ : Astea-s invențiile tale !

LIVIA : E adevărul curat. Pentru că el are încredere în mine. Și nu s-a prefăcut niciodată. Iar nemulțumirea asta a lui e o nemulțumire frumoasă. Și nu-i „plafonare”, ori „sentiment al ratării”, nici nu știe ce-s astea, ci ură împotriva lor !

SUTAȘ : Și tu ?

LIVIA (întind un reproș): „Soția iubitoare“? Începi din nou.

SUTAȘ: Nu, tu... cea de mai înainte... Cu „să-ți bagi mințile în cap“. Ce-ai așteptat?

LIVIA: Trebuia! (*Dintr-o dată, avalanșă îndelung reținută.*) Neliniștea asta a lui, și oboseala, și sentimentul că nu mai poate răspunde îndatoririlor s-au adunat într-o nemulțumire mai mare, care s-a răsfrint toată acolo, acasă, între noi. Pentru că o nemulțumire față de tine însuși întuneacă totul. Nu-ți mai place nici liniștea celui de alături, nici râsul... Sfatul lui ți se pare în plus... Îl bănuiești de toate și de tot.

SUTAȘ: Și tu aștepti...

LIVIA: Aștept. Există nemulțumiri pe care trebuie să le lași să se adune. Și o întind care vine dinlăuntrul tău...

SUTAȘ: Să învețe, că are cap cât zece!

LIVIA: A încercat...

SUTAȘ: A întrerupt după 21 de zile.

LIVIA: Asta știu toți. Dar că el are 34 de ani și în jurul lui erau niște copii cu 20 de ani mai puțin — asta nu! Cite or mai fi fost și greutățile inerente reluării... Nici cum a fost cu prostia aceea pe care a spus-o — era la o oră de-a mea —, de-a ris toată clasa, și școala... Și el n-a înțeles-o prea bine și mă întreabă și azi: „Ce-am spus eu atunci, Livia?“ Iar eu: „Nu mai țin minte — am uitat“. Atunci s-a retras...

SUTAȘ (*neînțelegind nici acum*): Tu însă ai încredere în el...

LIVIA: De asta are nevoie. De încredere. De încrederea mea. Chiar atunci când îmi spune să plec.

SUTAȘ: Ați ajuns și la asta?

LIVIA: Am și trecut de asta.

SUTAȘ: Să vorbesc eu cu el?

LIVIA: Nu... Tu studiază-ți broșura... Și rămii consecvent... Sigur de tine... încântat de fiecare cuvânt pe care-l rostești... Surprins doar că ceilalți nu te văd așa cum te vezi singur... (*Ca o concluzie.*) Cum să-l înțelegi tu pe Șaru? Cum să faci primul pas? Iar azi, dacă ai venit, mă și întreb...

SUTAȘ: Fii sora unui frate deștept.

LIVIA: Ce-mi ascunzi?

SUTAȘ: De ce-ai așteptat să se înrăutățească situația? De ce n-ai spus totul la timp, acum cinci săptămîni? Cu asta să începem!

LIVIA: Erau de față o mulțime de oameni... Lucrurile astea nu se spun... se înțeleg! Și Hurduc venise după opt ani...

SUTAȘ (*iritat*): Dar cine-i Hurduc?

Ce vă impresionează atîta? Parcă ai fi Dida... De dimineață pînă seara — Hurduc.

LIVIA: Ce-mi ascunzi?

(*Odată cu ultimele cuvinte — bătăi în ușă; aceiași, plus Hurduc.*)

HURDUC: Mă iertați că am intrat. Eram pe coridor. Abia venit... Și-aș fi vrut să aștept... Am auzit însă ultimele trei întrebări: „Cine-i Hurduc?“ „De ce vă impresionează?“ și „Ce-mi ascunzi?“ (*Lui Sutaș.*) Și m-am gîndit să-ți răspund.

LIVIA: Să nu fie un răspuns negîndit...

HURDUC: Oricît ar fi... Sînt aici de cinci săptămîni. Am lucrat împreună cu Șaru... În aceeași brigadă... Și țin neapărat să vorbim...

LIVIA: Vom vorbi. Asta-i bine. Dar să înțelegem amîndoi același lucru prin „am lucrat“ și mai ales „în aceeași brigadă“... (*Hurduc pare surprins.*) Pentru că eu sînt convinsă, Hurduc, că fiecare dintre noi e, într-un anumit sens, într-o brigadă. Într-una sufletească și cu enorme sarcini de plan! În care membrii brigăzii sînt tocmai cei care-l prețuiesc, cei mai apropiați... iar cel care-l iubește cel mai mult... devenind inerent șeful brigăzii. Și-aș fi vrut, Hurduc, să nu uiți că vorbești eu o șefă de brigadă. (*Spre Sutaș.*) Să nu uite nici unul din voi!

SUTAȘ: Pe cererea mea de angajare e semnătura lui Șaru. O semnătură mai veche... Și chiar acum cinci săptămîni, transferîndu-mă...

LIVIA: Te înșeli, Sutaș. În brigada de care-ți vorbeșc eu nu se intră cu cereri și nu există plecări. Ești sau nu ești... Aici e vorba de Șaru ca om. Ce-ați făcut pentru Șaru?

HURDUC: E cea de-a doua ta lecție la care asist...

LIVIA: Prima, Hurduc. Nici nu aveam cînd. Predau abia de trei ani.

HURDUC: A mai fost totuși una. O lecție nepredată... Mai veche... Elevii, pe atunci numai doi — Hurduc și Șaru; profesoara — mai tînără decît ei...

LIVIA: Cred că am uitat-o.

HURDUC: Despre climă și relief sufletesc...

LIVIA: A, da... Oamenii erau pămîntul... Munții — un fel de idealuri...

Ecuatorul apoi... Capul Bunei Speranțe... Te-am întrerupt însă...

HURDUC: Mi-a prins bine. Crezusem un moment că aș fi cel mai nimerit să fiu șeful brigăzii. (Pauză.) Acum aș voi să lucrez ca adjunct. (Intorcându-se spre Sutaș.) Asta la întrebarea: „Cine-i Hurduc?” Iar la a doua: „De ce vă impresionează Hurduc?” — pentru că, vezi, „leopard” eu ți-am și spus-o cândva — Hurduc se mai uită și în jur... Ascultă ce i se spune, își mai amintește câte un lucru, compară... Încearcă să și înțeleagă...

SUTAȘ: Au trecut aproape cinci săptămîni. În tot acest timp ți-ai amintit meseria, ai lucrat... și te-ai uitat la Șaru...

HURDUC: M-am uitat, recunosc. Și-am așteptat, pentru că Dida avusese dreptate. Ce știam eu, venit după opt ani? Iar cu ce știai tu... m-am lămurit încă de atunci, cînd ai cerut brigăzii să ia trei oameni noi și să renunțe la Șaru...

SUTAȘ: Poate mă sancționezi...

HURDUC: Dacă nu te-ar fi dat el afară, te-aș fi dat eu.

SUTAȘ: Atunci să-i cerem iertare: „iartă-ne, dragă Șaru...”

HURDUC: Să înțelegi că mersul înainte al brigăzilor nu-i simplă înmulțire și înlocuire de brigadieri, ci o luptă pentru fiecare om. Livia are dreptate!

SUTAȘ: Pe Livia ai impresionat-o, să știi. Poate că asta ai și vrut: Prietenul „altruist”... Dar în privința mea, doar atât: să nu-mi mai spui „leopard”!

HURDUC: Ba da, pentru că ai colți și nu știi unde și pe cine să muști!

SUTAȘ: Să renunț, eventual, și la brigada preluată?

HURDUC: S-o conduci. Și s-o conduci ca lumea! Să nu ai nici un motiv să-ți pleci vreodată privirea... Pentru că numai prin asta poți să impresionezi... Asta... la cea de-a doua întrebare. (Apoi, Livia, în loc de răspuns.) Neapărat, adjunct!
(Aceiași, fără Hurduc.)

SUTAȘ (surprins încă de întreaga discuție): Pentru un străin, discuția ar fi putut să pară ciudată... Ați ajuns cam departe... Ce-i între voi?

LIVIA: Nimic. Sau, cel puțin, așa aș dori să pot spune.

SUTAȘ: O stare ciudată totuși, repet... o încordare... Începutul mi l-a confirmat chiar Dimache. Ce-i adevărat și ce nu-i?

LIVIA: Nu l-am văzut de opt ani. Și, dintr-o dată, aflu că acest om m-ar fi iubit încă de atunci și mă iubește și azi. O iubire pe care n-ar mărturisi-o și care, cine știe, sper totuși și nu existe decît în imaginația lui Șaru.

SUTAȘ: Atunci, cu atât mai bine. N-ar trebui să te sperii.

LIVIA: Și dacă, dimpotrivă, a avut atîta tărie să ascundă — ori necinste? — ce fel de om mai e? De ce a venit și ce vrea?

SUTAȘ: Nu știu. S-ar putea să zică și o prostie... N-am iubit niciodată. Nici în ceea ce se vorbește acum despre mine și Dida — că m-ar preocupa mult... ori prea mult — n-aș vrea să fie iubire...

LIVIA: N-ai spus încă prostia.

SUTAȘ: Nu pentru Șaru ți-e teamă. Ci pentru tine, Livia. Ți-e teamă pentru că, fiind adevărat — și tu simți că ar putea fi — atunci... e un munte de sentiment! Și te tulbură. Te fascinează chiar. Ți-e teamă de tine însăși, Livia!

LIVIA: De tine, întii, Sutaș. De toți ca tine. De insinuări, de bănuieli. De surisul ăsta al tău, care mă irită la culme. De tonul binevoitor... De ce-ai venit? Ce-mi ascunzi?

SUTAȘ: Mai întii, de ce te-ai bucurat că Șaru a primit în brigadă trei oameni?

LIVIA: Fiindcă își găsea un suport. Își propunea ceva. Credeam că pornește să se bată cu el, cu nemulțumirile lui...

SUTAȘ: Ei bine, n-a fost așa. Pentru prima oară a fost un alt Șaru, schimbat, îndrîjit. Voind parcă să se răz-bune pe noi. Făcînd totul din ambiție și împotriva tuturor.

LIVIA: Și rezultatul?

SUTAȘ: Șaru — un nou record; de fapt un record personal, ca efort; brigada — ca de obicei, apreciată... Iar înăuntrul brigăzii, întreabă-i pe Ivescu și pe Dida...

LIVIA: Nu pot să cred!

SUTAȘ: Nu crede. Azi, însă, neprevăzută în plan — la cererea specială a lui Hurduc — va avea loc o consfătuire, o analiză a brigăzii. Chiar azi la cinci.

LIVIA: La cererea lui Hurduc?

SUTAȘ: Exact! Șaru urmînd să asculte lucruri pe care nu le-a mai ascultat niciodată.

LIVIA: Ce prost ești, Sutaș. Din Șaru, orice cutremur ar fi, nu va ieși niciodată un speriat de înec — și

încă unul cerind ajutor. Și dacă i se va spune ceva — oricine i-ar spune! — va strânge din dinți. Va rămâne tot el! Iar tu să-l respecti, auzi... Pentru că eu țin la Șaru! Eu am încredere în el!

(*Aceiași, plus Dida.*)

DIDA (*realizând atmosfera*): Ceartă-l, Livia! Ceartă-l!... Și-am să-l pîrăsc și eu. A schimbat agresivitatea în răceală! Și asta, așa spuneai tu, pentru că Sutaș mă iubește. Iar vechea indiferență față de mine...

SUTAȘ: Într-una nouă. (*În timp ce Livia părăsește încăperea.*) E la curent cu totul...

DIDA: Ai trecut pe lângă mine aseară?

SUTAȘ: Erai cu pajul...

DIDA: Vezi?

SUTAȘ: Am văzut amîndoi.

DIDA: Și-acum trei zile în curte?

SUTAȘ: Nici atunci singură. Cu Hurduc.

DIDA: Bine... (*Simțind nevoia unui martor.*) Livia! (*Și cînd aceasta va reveni.*) Am să te pîrăsc! (*Liviei.*) Se ceartă mereu cu Hurduc... Ceea ce, într-un fel, e și interzis: e atri- buția mea!

LIVIA: Cochetezi, Dida.

DIDA: Haz de necaz. (*Lui Sutaș.*) Aș fi vrut să ne lași singure.

SUTAȘ: Bine... Mă conformez...

(*Aceleași, fără Sutaș.*)

LIVIA: E a treia vizită azi. Despre Șaru știu tot. Despre Sutaș, la fel...

DIDA: Atunci despre Hurduc... De ședință... noile lui intenții...

LIVIA: O răutate?

DIDA: Nu. Am nevoie de un nou asentiment.

LIVIA: Poate te mai gîndești, Dida...

DIDA: Mă gîndesc de aproape doi ani... Pentru că, în urmă cu aproape doi ani, ți-am mai spus, acest om mi-a închis un drum de întoarcere. Fără să mă vadă la față. Cu un „nu“ imens pe colțul unei cereri. Iar argumentul, așa-zisele justificări — lecții prost învățate — i le-am înțeles mai tîrziu, prin Sutaș.

LIVIA: Și te-a îndîrjit.

DIDA: Da, pentru că — admitînd că totul e cum credea el — unde? dacă nu acolo pe șantier, ori aici în uzină, m-aș fi putut îndrepta? Și cum? dacă nu prin încredere?

LIVIA: După cum o spui, am impresia că reproșul ar ține de trecut.

DIDA: Într-un sens, recunosc. Sînt angajată. Lucrez. Dar către ce să tînd, dacă stima și viitoarea stimă îmi sînt dinainte refuzate?

LIVIA: Dar stima mea? A lui Șaru? El, Hurduc, ar putea fi mai aspru...

DIDA: Nu e asprime... Și eu, cea de azi, înțeleg foarte bine: trebuie să plătesc și pentru cea de ieri. Dar cel puțin să știu că există o zi cînd nu voi mai avea datorii.

LIVIA: Ce-ți propui?

DIDA: Să-i cîștig stima. Și simpatia, poate... (*Neobservat de ele, și-a strecurat capul pe ușă Ivescu; s-a retras însă.*)

LIVIA: Îmi ceri și aici permisiunea?

DIDA: Îți este indiferent?

LIVIA: Deci pentru asta... (*Se simte c-a mîhnit-o.*) Sînt obosită, Dida. Am și eu griji. Unele, mari. Și-ar fi trebuit, poate, să întrerupem discuția. (*Incearcă un suris.*) N-o fac însă: din stimă. Cît despre Hurduc, a plecat acum opt ani, și nu din cauza mea... Ci pentru că era slab. Și s-a întors, cred, cînd nu mai era... Tot nu din cauza mea. Sper. Iar stima, această „stimă“ complexă, dacă vrei s-o numim așa, nu te-aș sfătui s-o cîștigi nici din răzbunare și nici cu asentiment.

DIDA: Am să rețin.

LIVIA: Și nu-l amesteca în calcul pe Sutaș...

DIDA: Nici nu m-am gîndit.

LIVIA: E bine să te gîndești. Iar Ivescu nu are nici 20 de ani. Învățată prost — îi sînt profesoară... Și a ajuns ridicol. Îl vad.

DIDA: Va pleca și el... Se va întoarce peste opt ani...

LIVIA: N-ai să regreti răutatea?

DIDA: Ba da. Chiar din clipa în care mi-a trecut prin minte. Dar n-am vrut să mă prefac. Ești omul la care țin cel mai mult, pentru franchețe... Trebuia să mă comport la fel.

(*Aceiași, plus Ivescu, ca de obicei zgomotos.*)

IVESCU: Bună ziua clasă, bună ziua sensibilitate, bună ziua voi rest.

DIDA: Mă și miram că întîrzii. Avem ședință la cinci. Unde-ai fost?

IVESCU: Ivescu-i peste tot: în aer, în apă, și chiar în spațiul cosmic.

LIVIA: Cum va fi la ședință, Ivescu? Să coborîm pe pămînt...

IVESCU (*atît aștepta*): Asta l-am întrebât și eu pe Zăban, zis și topor

teoretic : „Ce zici să zic, Zăbane ?“ (Imitându-l pe Zăban.) „Zic să ai trei urechi și să ascuți !“ „Nu-i just !“ — țip eu ; „Nu e... — răspunde și el — da-ți prinde bine ! Ți lărgeste mapamondul... Bagă la cap !“ Pe urmă, tot el, diplomatic : „Dar ce-ai fi zis tu despre Șaru, la o adică, în ședință ?“ „De bine — răspund eu —, pentru că te uiți la om, vezi că-l frământă ceva, și totuși nu se lasă... E îndirjit, munceste...“ „Și rău, nimic ?“ — mă întrebă atunci Zăban. „Ba și rău ! Că unde era greu, se băga el peste mine, și numai ce-l auzeam : «lasă, Ivescu, băiatule, că face prostul de Șaru ! Trag pentru toți ! Și voi — la casierie, direct !»...“ (Cu reproș.) „Adică ce ? Noi sintem din ăia să ia bani nemuncați ? Nu, aici ne-ai cam jignit, tovarășe Șaru !...“ Și nici nu ne-ai spus ce te doare... Ce, n-ai încredere în noi ? (Acceptând o eventuală confidență.) Păi, Ivescu — ce știi dumneata ?! — e mormînt...“ (Liviet.) Zici că n-ar fi trebuit să-l întreb ?

LIVIA : Iar eu pot să-ți completez și ce-a urmat. Zăban s-a uitat lung și-a suris : „Întrebă-l, Ivescu, întrebă-l ! Spune-i că ții la dînsul... că te doare neîncrederea lui“. Și tu n-ai mai răspuns... ăsta e farmecul tău, te doare, dar nu-ți place să spui. (Gest cald.) Și-ai fost mai deștept decît Sutaș. Mi-ai spus mai mult și mai bine.

IVESCU : Nu știam că a trecut și el.

LIVIA : Duceți-vă. Au mai rămas cinci minute.

IVESCU : Eu nu... Aș mai avea ceva.

DIDA : Și de mine te intimidezi. (Retrăgîndu-se.) Să mă ajungi din urmă.

(Aceiași, fără Dida.)

IVESCU : Mai înainte, citez, „forțat de legea vieții... am tras puțin cu urechea. Și-am auzit tot : și cu stima... și cu Sutaș... și cu întorcerea mea peste opt ani. Credeți că Dida l-ar putea iubi pe Hurduc ?

LIVIA : Prost ești, Ivescu. Întîrziu...

IVESCU : Mă strigă ei, vreunul... Știu ei că sint aici. (Sincer preocupat.) O iubește ?

LIVIA : Ai 20 de ani. Ea are 27...
Și ai ajuns la roman... Cum de-ai ajuns ?

IVESCU : Cum-necum... m-am născut prea tîrziu ! Cu mutra asta, Dida zice... de lapte. Și-am zis să mă re-educ, să fiu și eu mai bărbat... mai neserios... mai huligan un pic...

LIVIA : Dar n-a ieșit...

IVESCU : Fac exerciții ! Lucrez în fața oglinzii... Și chix ! „E nevoie de mediu“ — m-a lămurit Zăban. Adică, zice el, n-am context „sociologic“.

LIVIA : Cum ai ajuns la Dida ?

IVESCU : Tot de-aici... Să vadă toți, voiam, că-s mare și am încredere într-însa. Și, dintr-una într-alta, cum spuneți dumneavoastră, roman.

LIVIA : O să se termine prost.

IVESCU : Nu știu eu ? N-am oglindă ? Că solid nu-s... Succese — ioc ! Și succesul e miere, atrage... Nici huligan — n-am context... Platfus, pe urmă — reformat ! Și-orice aș face eu, și prostii... cad în picioare ! Tot erou pozitiv : „Las', mă, că te-n-drepti !“ „Nu mă-ndrept !“ — strig eu ! „Minți, mă, termină !“ Și ce să fac ? Mă îndrept... (Gata să plece.) Să-i spun ceva lui Șaru ?

LIVIA : Știu eu ? Ce-ar trebui să-i spun — nu se spune. Ori înțelege, ori nu... (De parcă l-ar avea în față.) Deși ai fi putut să-nțelegi, Șarule !... Că ai 34 de ani ! Iar dacă o să te certe azi, nu-i nimic ! Mai putem face multe ! Și-o să fie bine... (Prinsă de propria ei sinceritate.) Dar o să fie bine, Șarule ? Ne vorbim tot mai puțin... (În șoptă.) Eu însă nu-ți vorbesc, tu știi, pentru că nu de cuvintele mele ai nevoie acum... Și le înțelegi și așa, nerostite... (Pe ultimele cuvinte s-a deschis ușa ; în prag — Șaru.)

ȘARU : Ce faceți aici, teatru ?... Hipnotism ?... Predică ?... — ori ce-i asta ? Hai odată, Ivescu !

LIVIA : Teatru... Un teatru foarte greu. (Și, după ce se închide ușa în urma celor doi.) Șarule !

ȘARU (revenind) : M-ai strigat ?

LIVIA (ezitare) : Nu... De ce să te strig ?

CORTINA

Terasa unei grădini de vară, seara târziu — la câteva ore după terminarea consfătuirii — și, contrar denumirii și destinației, cu toate semnele și lipsa de afluență a unei serii de toamnă. În depărtare, mari firme cu neon; în răstimpuri, ca niște străfulgerări, farurile unor mașini, claxoane și, filtrat, zgomotul de fond al orașului.

*La una din mese, scriind — Vini-
ciu Hurduc. Lângă el — Aurelia-Dida.*

DIDA : Cît mai durează ?

HURDUC : Mult.

DIDA : Și continui să crezi că Șaru va mai veni ?

HURDUC : Continuu.

DIDA : După o consfătuire ca cea de azi, ar trebui să fii...

HURDUC : Ceea ce sînt... Prietenul lui Șaru.

DIDA : Demonstrează-mi atunci... Întreprupe scrisul ! De ce ?

HURDUC : Știe că-l aștept... (*Evidență.*) A rămas un pahar nebăut...

DIDA : Adică îl mai vezi în stare să ciocnească cu tine... după o asemenea zi ? E absurd !

HURDUC : E o tradiție a noastră, mai veche... Să ne certăm cît putem și să nu plecăm niciodată certați.

DIDA : Cît mai durează ?

HURDUC : Mult...

DIDA : Stai la fiece frază cu anii !

HURDUC : Un an în plus, unul în minus...

DIDA (*poliță veche și resentiment*) : Altă dată rezolvai mai ușor.

HURDUC : Știu... (*Reproș mult prea des auzit.*) Cu un „nu“ imens pe colțul unei cereri... Și mai ziceai ceva...

A, da ! „Fără să te cunosc“.

DIDA : Invocă alte motive.

HURDUC : N-o să-ți convină.

DIDA : Nu ai !

HURDUC (*ezitare*) : Mi-ai fost recomandat prea călduros. Și cel care te-a recomandat te cunoștea mai de mult. Te cunoșteau poate și alții... (*Regretînd.*) Șantierul, de felul lui — un triaj ! cu oameni de peste tot... Și tu aveai nevoie de o stație de garare... Cu oameni care să nu te recomande, ci să te înfrunte. Nu sînt motive ?

DIDA : Spuse atunci, da... Ar fi fost !

HURDUC : Atunci nu le știam. Sau nu-mi erau clare. Sau nu aveam timp.

DIDA : Sau nu merita să-ți bați capul...

HURDUC : Și asta ! (*Iritat.*) Teama de a nu-mi crea greutăți ; zeci de judecăți moștenite ; nepriceperea mea... în a vorbi unei femei... (*A re-
început să scrie.*)

DIDA : Cît mai durează ?

HURDUC : Mult !

DIDA : Atunci încă ceva... (*Punct sensibil.*) Erai un fel de maistru, ori poate chiar mai mare... Conduceai tot !

HURDUC (*efort de stăpînire*) : Un șantier oarecare de linii... local ! 30 de oameni... Uneori 35. Un șantier de-o vară, ori de-un an. Echivalat fiind prin cunoștințe ca maistru, e drept... Dar aici nu mi s-a luat nici un grad. Pentru că muncesc... E gradul cel mai înalt.

DIDA : Acum ai fost din nou cel de pe șantier... Ai strigat !

HURDUC : Ți se pare cumva că ai un avantaj amintindu-mi mereu de șantier ? Ori vrei să știi că atunci nu ți-am citit nici dosarul ? E drept ! Că nu te-am văzut nici la față ? Și asta ! Dar ne despărțea doar un perete de lemn... Erai într-un birou alăturat și te-am auzit ce întrebai... cum rîdeai... cochetînd !

DIDA : Nu-i adevărat... E o minciună !

HURDUC : Și persisti și-aici ! Pentru că intenția de a te schimba este una, iar vechiul fel de a fi și vechile influențe...

DIDA : Rămîn probabil eterne... Te recunosc !

HURDUC : Am spus doar că persistă.

DIDA : Și pentru că persistă... eu rîu pot pune întrebări, nu pot să-ți răspund și nu pot avea dreptate ! Dumneata însă — oricînd !

HURDUC : N-am spus... greșesc și eu.

DIDA : Ar trebui să mă comport, cine știe, și după calapodul fixat de Sutaș.

HURDUC : Poate greși și el...

DIDA : Lui îi treci cu vederea.

HURDUC : Nu totul ! Deși mă recunosc în Sutaș. Minus mulțumirea de sine și dorința de a se afirma...

DIDA : Ce-mi reproșezi ?

HURDUC : Felul de a fi ! Ori de a brava, și de a căuta să fii în centrul atenției... De a poza în nedreptățită și de a lansa mereu S.O.S... De a cere asentimente și de a povesti c-ai iubit doi bărbați... „ceea ce în general e un dezastru !“... Tonul, apoi, cînd suferind, cînd iritat... Nevoia de a descoperi cel mai mare adevăr și de a cădea mereu în pi-

cioare! Și nimic din toate acestea, ci numai spiritul lor, care are și un nume: spiritul mic-burghez.

DIDA: Atunci să plec și de-aici...

HURDUC: Să-l înfrunți!

DIDA: Ori, din acest moment, să surid, să fiu fericită, să mă îndrăgostesc.

HURDUC: Ar fi ideal...

DIDA: Culmea... De dumneata!

HURDUC: Ar fi o afacere proastă.

DIDA: Ce curios! (*Detensionare.*) Când discuți despre lucruri neutre, ești unul, și discuți omenește, iar când te bați — un altul, hotărît să-și impună dreptatea oricum, trecînd peste oricine și orice... Și din cel de mai înainte nu mai rămîne nimic.

HURDUC: Contradicția mea.

DIDA: Din nou primul...

HURDUC: Deși nu irită „cum” spun, ci irită că am dreptate.

DIDA: Iarăși al doilea. Ai reînceput să te bați... Dar pe mine, să știi — și poate nici pe Șaru —, nu m-a iritat că ai avut dreptate. Ci combinația aceasta dintre-un Hurduc, mai bun chiar decît Șaru, și un al doilea, care se recunoaște în Sutaș. Dar Șaru e din alt aluat. El nu cochetează cu nimeni, nu lansează S.O.S., nu suferă de nici un fel de influențe... Poate avea și dreptate! Sper să-ți spună Șaru mai mult.

HURDUC: Parcă te-ar fi auzit... (*Intr-adevăr, din capătul terasei se apropie Dimache Șaru.*)

DIDA: Eu mi-am amintit însă — și-ai să înțelegi acum ce mă supără la cel de-al doilea Hurduc — că în biroul în care m-am aflat atunci, pe șantier, mai era, mi se pare, o fată. O singură fată. Așa că n-am putut cocheta. Cel mult, mă confundzi...

ȘARU (*venind lângă ei*): Deranjez?

HURDUC: Dida tocmai îmi demonstra că-s nedrept... (*Lui Șaru, mai personal.*) Mă pregăteam să-ți telefonez.

ȘARU: Ți-ar fi răspuns Livia. Tot ar fi fost ceva... S-ar fi bucurat chiar. (*Pauză.*) Nu e tîrziu s-o mai faci. (*Observînd că Hurduc a umplut trei pahare.*) Al meu, la urmă... Să nu zici că nu învăț de la tine.

HURDUC: Și-al meu, la fel... Bea tu singură, Dida.

DIDA: Bine. Pentru discuția pe care o veți avea. Și pentru Șaru... Lिवiei îi voi comunica unde vă poate găsi. Bună seara.

(*Aceiași, fără Dida.*)

HURDUC: Ține la tine... Și te crede singur, Dimache. (*Văzîndu-l puțin prea agitat.*) Ai mai băut undeva...

ȘARU: Îi comunică Lिवiei... Are inițiative... S-a molipsit și ea...

HURDUC: Atunci, să nu fi venit...

ȘARU: Ce vrei?

HURDUC: Ce-am vrut... (*Subliniat trecutul.*) Să-ți vorbesc.

ȘARU: Și la consfătuirea de azi? În toate cele cinci săptămîni cînd abia ne-am spus bună ziua? Ce-aștepți?

HURDUC: Ce-am așteptat... Să-ți vorbesc.

ȘARU: Pentru „asta” t-ei fi întors, după o viață de om?

HURDUC: Nu, pentru „asta” am vrut să plec înapoi. Și, în noaptea care a urmat venirii mele și primei noastre discuții, mai să mă îndrept spre peron. Cunoșteam, cum se spune, și drumul... Am mai plecat doar cîndva... Ar fi însemnat însă că-ți dau ție dreptate. Și nu meriți, Dimache!

ȘARU: Ce „nu”?

HURDUC: N-am venit pentru Livia. Și n-aș fi venit niciodată pentru ea! — ți-o spun fiindcă ești puțin beat și miine, sper, ai să uiți.

ȘARU: Nu mai ții tu la Livia?

HURDUC: Întrebi ca Sutaș. N-am două răspunsuri. Țin și la tine...

ȘARU (*a început să citească foile lui Hurduc*): Drept pentru care, nu-i așa, umplî o întregă scrisoare cu „de la ce-o fi început schimbarea ta la față, Dimache, și de cînd?” (*Nu descifrează.*) Ce-i aici?

HURDUC: Scrisesem că nu mă privește... și am șters. Mă privește orice.

ȘARU: Eu ți-am spus în seara aceea, Hurduc, amintește-ți...

HURDUC: Că ți-a lipsit timpul, și pentru timp... Dar te-ai apucat să vezi totul în negru și să te plîngi ca de moarte.

ȘARU: Adică eu oi fi fericit și mă prefac... Rău mai ești, Hurducilă! Ori poate nici nu mi-am visat, zici tu, să fac careva lucru în viață — și ce fac? — și n-am vrut să aduc raiul în alea două cămăruțe ale mele...N-am vrut?!

(*Aceiași, plus Livia.*)

LIVIA: Șarule, mai încet!

ȘARU: Onorul, pentru rai...

LIVIA: Se uită lumea la voi!

ȘARU: Uitați-vă, ma... (*Lिवiei.*) Ce-am avea de ascuns?

HURDUC : Citește pină la capăt... Mai e o pagină.

ȘARU : O rup !

HURDUC : Asta și scrie, citește : „că ajungînd aici ai fi în stare s-o rupi...” Dar n-ar fi bine, ți-o spun. Ai rupe-o prea devreme.

ȘARU : Auzi... (*Liviei.*) Aș rupe-o prea devreme ! Că dumnealui, Hurduc, a stat în consfătuire un ceas... dar a uitat sarea ! Sarea pe care ar vrea s-o toarne acum. (*Trecînd scrisoarea Liviei.*) Citește-o tu.

HURDUC : Nu asta scrie, Dimache.

ȘARU : Că te-ai făcut nedrept și străin !... Și că nu mă cunoști !

HURDUC : Că n-ai încredere în mine... N-ai avut niciodată...

ȘARU : Ți se pare, Hurduc. Plecat fiind, mă sfătuiam cu tine și te întrebam : profesore, ce fac ?

HURDUC : Să-l fi întrebat cît să bei... (*Ii ia paharul.*)

ȘARU : Pină la venirea ta — niciodată. De ce-ai venit, Hurduc ?

HURDUC : Sau să-l fi întrebat în privința brigăzii...

ȘARU : L-am întrebat. Și mi-a spus : faci bine, Șaru ! N-o lua !

HURDUC : Nu, pină aici, Dimache. N-am spus. Și nu întîmplător am rămas în toate aceste săptămîni lingă tine. Ce-a fost de văzut am văzut. Ți-am înțeles și tăria — pentru că e nevoie de tărie ca să recunoști o rămînere în urmă.

ȘARU : Atunci, de ce această scrisoare ?

HURDUC : Pentru un adevăr, Dimache, al vieții noastre de azi. An de an, ai fost mai bun decît alții. Și-ai fost mai bun cu cîte clase aveai, trecînd, cum bine spui, peste tine, peste odihnă, peste zile și nopți. Pentru că s-a întîmplat — și s-a întîmplat foarte bine — să avem nevoie de oameni ca Șaru într-o mie de locuri. Și încă nu aveam... Nefiind tu singurul care n-ai putut învăța cît ai fi vrut și s-ar fi cuvenit... Iar astăzi venim tot noi și-ți spunem : pentru tot ce-ai făcut — mulțumim. Avem însă nevoie de un Șaru ca pentru ziua de azi, pregătît. Și Șaru înțelege că-i noua lui misiune. Se înarmează. Învăță. Face două clase într-un an. Din mers și fără fașoane. Știe că avem și astăzi nevoie de el, ca și în urmă cu ani. Că sîntem alături de Șaru. Neiertîndu-i nimic. Pentru că noi n-avem nici un om de pierdut. Și nu renunțăm la nici un fel de Șaru.

ȘARU : Organizînd analize, ședințe...

Spune, ce vrei ?

HURDUC : Să înțelegi cine erai... și cum ești ! Și să nu mai faci drame, cu orgolii rănite, cu însingurări — cînd sîntem alături de tine —, și să nu mai bei ca să uiți... (*Luîndu-i din nou paharul.*) Fiindcă tu nu trebuie să uiți, ci să-ți aduci aminte !

ȘARU : Dar dramele nu se fac ! Dramele sînt — ori nu sînt... Uite-te la Livia, Hurduc. Acum te rog eu să te uiți. Livia n-a bătut pasul pe loc... Azi e profesară... Față de mine, are nu știu cîți ani înainte... Și trebuie să trăim în aceeași casă...

HURDUC : Copilării, Dimache...

ȘARU : Copilării pentru tine și copilării — față de cei dinafară... Nici tu nu mai ești cel de acum zece ani. Te ascult cum vorbești, și mă bucur că profesorul meu e același vechi profesor... Dar eu știu că Livia are dreptul la o altfel de viață. Și ne vede alături, compară, înțelege și ea... Dramele sînt cîte sînt ! Drame nu inventăm !

HURDUC : Le mărim. Ochii supărării măresc. Vedem totul în negru... pină cînd timpul și lumina ne spun de-adevărat unde și cîte au fost.

ȘARU : Iar teorii...

HURDUC : Judec tot după mine. De peste opt ani sînt mereu pe șantier. Singur — adevărat. Pentru că am iubit-o cîndva pe Livia, e-adevărat și asta, și mai există nebuni care iubesc o singură dată. Și nu mi-e ușor nici acum, fiind în același oraș și la aceeași masă cu omul pe care cîndva l-am iubit. Dar n-am venit să te fur. Nu știu să fur ! Nu sînt în stare, și nu voi fura niciodată. Și o femeie ca Livia nu-și părăsește soțul cînd a rămas în urmă, să știi... Să n-ajungi însă, Dimache, să te judece ea... Pentru că iubirea n-a fost niciodată miloasă... Cînd îți trece cu vederea — atunci mai bine nu e.

ȘARU : Ai cumva și-un leac pentru păstrarea iubirii ?

HURDUC : Gîndește-te cine ești...

ȘARU : Am și început. (*Mai golește un pahar.*) Mă gîndesc.

HURDUC : Fără prostii...

ȘARU : Fă-mi și un plan...

HURDUC : Și nu rîde !

ȘARU : Nici să plîng... Am 34 de ani. (*A reluat, pentru o clipă, scrisoarea.*)

HURDUC : Citește-o pină la capăt ! (*Dar scrisoarea a și fost ruptă.*)

ȘARU : Tirziu... Tu ai plecat de mult și departe... Și-acum te-ai întors cu : „gîndește-te cine ești...” Dar să mai stăm o dată la masă și să pun eu întrebări : „Cum să încep, Hurduc ? Și cu ce să încep ? Să încep cu viața de-acasă ? Să încep cu mine, întâi ? Ori cu munca, acolo, la noi ?” — hai, zi, profesore ! Fii principal ! Că tu ai principii. Cu ce ?

HURDUC : Cu o amenințare, Dimache...

ȘARU : Mă dai de pămînt ? Mă faci de risul uzinei ? (*Gest spre Livia.*) Ori ne desparți ?

HURDUC : Numai primele două. (*Ezitare.*) Și cu o veste bună. Îmi iau bilet și plec. Și n-a mai fost nici un profesor... Mai bine. Și-ai scăpat în viață fără de nici un Hurduc !

ȘARU : Faci și din asta o armă ?

HURDUC : Din tot ! Pentru că cel mai greu e să te bați cu-ai tăi. Și trebuie să te bați ! Să fii rău, cît timp grăuntele acesta al rămînerii în urmă nu-i decît un grăunte. (*Ridicînd paharul.*) Ca să pot zice într-o zi : am greșit și eu, Șarule ! Și-am fost nedrept...

(*Aceiași, fără Hurduc.*)

LIVIA : Ești obosit, Dimache...

ȘARU : Știi și eu ? Arăt prost...

LIVIA : Dacă te-ai uita și la mine...

ȘARU : Tu — nu... Rămii frumoasă.

LIVIA : Dacă te-ai fi uitat mai atent...

ȘARU : Foarte atent. Rămii foarte frumoasă !

LIVIA : ...n-ai fi glumit. Tot prost arăt.

ȘARU : O fi și vîrsta, Livioșor. (*O pe-reche din apropierea lor se sărută.*)

Ăia doi se iubesc...

LIVIA : Și dragostea mare, Șarule, nu înseamnă doar așa... sărutări...

ȘARU : Cinste lor !

LIVIA : ...ci să reziști ! Parte la bine, la rău, nopți nedormite, și un realism îndrăcit !

ȘARU : Cît împlinim ?

LIVIA : Nouă ani. Și eu mi-am adus de-acasă, ți-amintești, patul îngust de fier... Să nu vin fără zestre !

ȘARU : Iar după primul an — trei fotolii... Nu de alta, să vină într-o zi Hurduc, și eu, politicos : „Stați, vă rog !”

LIVIA : Tu nu le mai găseai locul : dintr-o parte în alta... Tot mai crezi că a venit înadins ?

ȘARU : Și să-mi zică, din nou, Zăbănel, teoretic : „Că dacă tot ce-ți propui în viață e o casă, cînd e gata casa, vine și moartea...” (*Pauză mare, ten-*

siune.) Și noi casă avem... (*Iar pauză.*) Ți-e rușine cu mine ?

LIVIA : Nu, mă mîndresc... Că simți nevoia să bei și să amintești mereu de Hurduc. Ba să-mi arăți și niște tinereți care se sărută, „cinste lor !”... Iar la noi, ca să vezi, moartea cu coasa !

ȘARU : Nedrept și egoist... Acum i-ai amintit tu pe Hurduc...

LIVIA : Destul de nedrept. Și dacă ai fi citit scrisoarea lui, ai fi înțeles și tu de ce, după opt ani, ne-a căutat și a făcut spre noi primul drum. Tu însă n-ai nevoie de Hurduc, nici de Zăban, de Marin... Toți îți vor răul. Nu te înțeleg... Te jignesc ! Și-am rămas numai noi, singuri... O insulă uitată... cu doi locuitori...

ȘARU : Pînă într-o zi, cînd s-a întors Hurduc, insula a fost regăsită și tu ai fi vrut să sar în sus și să cînt. De bucurie, să beau, chiar ? Să aplaud ? Ori să-ți aduc flori... Dar tu, din nou, ai fi spus — era să uit : „Nu te mai prinde, Dimache !”

LIVIA : Nici beția. Nu ești făcut să bei.

ȘARU : Florile ar fi avut și ele un farmec.

LIVIA : Dar florile pe care ațiția ani le-ai uitat ? Și-atîtea lucruri mari, flori în timp, unde-s florile acelea, Dimache ?

ȘARU : Atunci, din nou, vîrsta...

LIVIA : Neîncrederea în tine. Nemulțumirea de a te fi oprit la jumătate de drum. Însingurarea, care-i ultima bătrînețe... Dar asta se ia... Și eu vreau să rămîn tînăvă !

ȘARU : Deci ori-ori... Mă ameninți !

LIVIA : Nu ameninț. Mă bat.

ȘARU : Cu cine, Livioșor ? Sar și eu... Îl omor !

LIVIA : Cu singurul tău dușman...

ȘARU : Pe ăla îl îmbăt.

LIVIA : Cînd se trezește îl bat din nou !

ȘARU : Iar îl îmbăt...

LIVIA : Bine. Care pe care — atunci ! Pînă ai să te infurii, ai să țiți și-ai să-mi dai dreptate : „da, n-a fost nimic, Livia. Încep totul de la capăt. Pentru că sînt și eu tare... Pot fi !”

ȘARU (*mai rău decît ar fi vrut*) : Și adă-mi pîne și sare, că am cuiva de ieșit înainte... „Bine-ai venit, salvatorule !” (*În capătul grădînii, Sutaș.*) Bine-ai venit și tu, leopard ! Elev demn de profesor... (*Continuă să bea.*)

LIVIA : Nu-i pune încă alături... Hurduc e prietenul tău !

ȘARU : Auzi, Sutaș, Hurduc e prietenul meu... Numai să nu te apropii !

(Prevăzător, Sutaș a rămas la dis-tanță.) Oamenii beți sînt cam repezi de mină... (Din nou, Liviei.) Ce ne mai spui de Hurduc?

LIVIA: Un lucru pe care aș vrea să nu-l uiți... Hurduc, acest mare Hurduc, are și el nevoie azi de ajutorul tău...

ȘARU: Deci, să-l ajut... Să-l caut și să-l aduc înapoi...

LIVIA: Lasă prostiile, Șaru. Nu ești atît de beat încît să rizi de orice! Și mai poți înțelege: Hurduc a fost singur opt ani. Mereu pe alte șantiere. Cele cîteva luni în care ar fi trebuit să aibă mai multă grijă de el și o altă muncă, multă prietenie — n-au fost nici ele invenții. Și a renunțat... Venise să te vadă, și a rămas pentru că a simțit că ai nevoie de el.

ȘARU: Cu piine și sare nu-i ies...

LIVIA: Dacă în loc să-i spui că-i aspru și uneori nedrept, te-ai fi uitat mai bine la el, ai fi înțeles că în viața oricărui om — și a celui mai tare dintre ei — pot exista clipe grele.

ȘARU: În urmă cu ani, cine știe, ar fi sunat frumos...

LIVIA: Sună și-acum... Ca și atunci. E timpul să te întrebî cum să-l oprești, cum să fii alături de el. Pentru că azi, prima oară, l-am simțit obosit... Și l-am auzit că ar fi în stare să plece — nu ca o amenințare... ca o recunoaștere a unui mare regret: acela de a nu se fi făcut înțeles. Va trebui să-l ajuți...

ȘARU: Eu ți-am spus-o de mult... Încă acum cinci săptămîni...

LIVIA: Ai spus și atunci o prostie...

ȘARU: Prostie, nu... Numai că propunîndu-ți, atunci, amintește-ți, să fim mai înțelepți... și, dacă vrei tu... dacă așa crezi... să pleci, am greșit! Trebuia să plec eu.

LIVIA: Să iei scrisoarea și s-o citești. E de la un om care crede în tine,

ȘARU: Cine o fi știind, Livia... Poate nu e tîrziu...

(Aceleași, fără Șaru.)

SUTAȘ (apropiîndu-se): De ce-a plecat? Ce ți-a spus?

LIVIA: Nimic. Că ține mult la mine... Că ține foarte mult.

CORTINA

A C T U L III

Tabloul 6

Cîteva săptămîni mai tîrziu, în incinta uzinei, în fața birourilor ori a școlii — atît cît să se precizeze locul acțiunii (aceleași elemente uzinale, văzute acum din alt unghi) și trecerea unui anumit timp (primele semne ale toamnei).

In scenă — Livia Șaru și fratele ei, Sutaș.

LIVIA: M-am întilnit ieri cu o prietenă, fata lui Decuseară — el a lucrat la noi, în uzină, locuiau pe „Aviator...” nu știi care — și ne-a părut rău la amîndouă... (Gest spre birouri.) La ce oră a început consfătuirea?

SUTAȘ: Ca de obicei, la trei.

LIVIA: ... că, auzi și tu, să fim în același oraș, de la una la alta cinci stații, și să ne vedem numai așa — cum ar fi, din greșeală.

SUTAȘ: De cine vorbești?

LIVIA: De fata lui Decuseară... Întii, la nunta mea — ne-am căsătorit

cam odată —, pe urmă, cînd i-a implinit băiețelul un an... ori nu, doi; cînd a fost Șaru, mai apoi, decorat — trebuia s-o invit... și cînd te-ai întors tu din armată. (Gest spre birouri.) Crezi că durează mult?

SUTAȘ: Ce ți-a părut rău? N-am înțeles nimic.

LIVIA: Bărbatul unei alte prietene, tu n-o mai știi, a murit. La înmormîntări încă nu ne văzusem. Și ne vedem poimîine — joi.

SUTAȘ: Ce tot bați cîmpii?! Ce vrei?

LIVIA: Așa, zic... anii... Și-ar fi trebuit să te însori și tu.

SUTAȘ: Adică ce se întîmplă înăuntru (repetă gestul Liviei) nu te interesează? Ce-ai întrebat atunci de

consfătuire, de oră? Ce am eu cu prietena ta?

LIVIA: La asta mă și gîndeam... Ne vedem și noi, tot așa, din greșeală. Și numai la „ocazii“... cînd se întîmplă ceva... (*Din nou consfătuirea.*) Cine a organizat-o?

SUTAȘ: Da' ce greșeală a fost? Ce „ocazie“? Uzina se extinde. Se creează noi secții... Sînt tot mai multe brigăzi, e nevoie de brigadieri în stare să le conducă... Și direcția le-a cerut lor (*gest spre birouri*) — sînt totuși cei mai buni —, să aleagă un om. Și ei nu pot altfel: trebuie să-și ia șapte scaune și să se închidă între patru pereți... Să se consfătuiască! Probleme de stat! (*Pauză.*)... Din greșeala cui ne vedem?

LIVIA: Vezi, ți-e grijă și ție...

SUTAȘ: De Șaru? Doarme cum își așterne...

LIVIA: E totuși prima oară, în ultimele luni, cînd se pune problema preluării unor noi brigăzi. (*Speranță.*) Aș vrea să-l aleagă pe el...

SUTAȘ: Ca să refuze din nou...

LIVIA: S-a schimbat! Eu îl văd cum vorbește, cum umblă... Simt, ca și atunci, că se întîmplă ceva cu Șaru... Dar se întîmplă în bine. Nu mai bea, nu mai strigă... L-am auzit și rîzînd... Parcă n-ar mai fi el...

SUTAȘ: Ar fi fost cazul de mult... A durat deajuns...

LIVIA: Schimbările mari nu se fac cît ai bate din palme. E nevoie de voință, de o liniște mare... Și tu ai numai 27 de ani... Iar liniștea, n-ai de unde să știi, e de fapt încrederea în tine... E încrederea celor din jur.

SUTAȘ: O avea!

LIVIA: Nu o încredere spusă... Una pe care s-o simți!

SUTAȘ: Romante pentru copii...

LIVIA: Și romanze! Pentru că e nevoie să fii undeva așteptat... Să simți că e nevoie de tine... Că ești prețuit...

SUTAȘ: Și cînd o să înceapă fericita liniște mare? În ce lună? În ce an?

LIVIA: Schimbarea e începută de mult. De cînd s-a născut și neliniștea lui. Numai că ție îți trebuie un comunicat oficial, cu ziua precisă și ora...

SUTAȘ: Atunci ce cauți aici? De ce-ai venit?

LIVIA (*suris*): Nu mai știam data cînd te-ai întors din armată...

SUTAȘ: Prostii nu discut.

LIVIA: Bine. Propune tu... alte prostii.

SUTAȘ (*cu superioritate. Lîngă el două valize*): Pleacă Ivescu... De ce pleacă...

— Asta ar fi un subiect.

LIVIA: Tu glumești...

SUTAȘ: Sînt valizele lui. A luat lichidarea... Mi-a dat adresa, să-i scriu: „S.G.S.“ (*Cu reproș.*) Și dacă nu mă înșel, Ivescu e elevul tovarăsei Șaru... Pentru că asta îi înveți... Romanticism!

LIVIA: Ce înseamnă „S.G.S.“?

SUTAȘ: Ceva cu geologie. Cred că o școală specială. La 6 fără 7 e în tren.

LIVIA: Ei vezi, și-acum e în ședință... Romantic pînă în ultima clipă.

SUTAȘ: Iar eu îți spun că pleacă, ai să vezi. (*Concluziv.*) Un prost!

LIVIA: Nu tot ce-i greu de înțeles e o prostie.

SUTAȘ: De ce pleacă, să-mi spui.

LIVIA: Cîndva n-ai înțeles nici venirea lui Hurduc.

SUTAȘ: Fiindcă l-ai chemat tu... Și-ai ascuns. Am înțeles mai tîrziu.

LIVIA: Eu? Nu ți-e rușine? Tu chiar nu poți concepe că un om, chiar un om ca Hurduc, după ani de zile de muncă și într-un moment greu... poate simți nevoia să-și revadă prietenii?... Să plece spre ei, tocmai pentru că le simțea lipsa și-i era dor?

SUTAȘ: Din cauza dorului a intrat și în brigadă... Să fie alături de Șaru... Sacrificiu imens, eroism, și prietenie cu carul.

LIVIA: Ori toate la un loc... Prea greu de înțeles pentru tine!

SUTAȘ: Dar, de cîteva săptămîni — și poate tot de atunci, de cînd ați fost la terasă —, Hurduc pare schimbat. Te-aș ruga să reții.

LIVIA: Poate unde n-a înțeles nici el schimbarea începută la Șaru. Și pentru că-i vorbim rar... Pentru că îl „bănuim“ — și tu nu pierzi nici un prilej s-o spui — că ar fi venit aici pentru mine. Deși ar fi fost omenesc... Dar tu nu știi să respecti nimic din ce-i frumos. Nimic ce îngrijorează și doare.

(*Dinspre birouri, intrerupîndu-le discuția, Ivescu.*)

IVESCU: E formidabil! Ascultați relatarea ședinței! Primul înscris — Zăban, atenție la fentă, citez... (*Observînd valizele mutate din loc, lui Sutaș.*) I-ai spus ceva?

SUTAȘ: Nimic.

IVESCU: Fenta, deci: „Că Șaru Di-mache, după dînsul, e tot Șaru. Ce e înăuntrul lui, n-are Roentgen — aici a întors-o abil —, dar lui i se

pare, în linii mari, apt-forțe... Că lucrează iar bine, nu chiar marca uzinei, dar n-au intrat zilele în sac. Și că asta ar fi, după dînsul, cîștigul: nu mai e nevoie de Roentgen. Pentru că Șaru nu mai e nici repetitul de-acum cîtva timp, nici cu capu-n pămînt! Ascultă, vede, face! Și fiind fost motorist — deformația lui — să-i dea dumnealui, Șaru, bătaie! Că-i pe drumul cel bun, și să-l sancționăm — auziți cap teoretic — cu binele. Să-l numim!“ (Pauză.) Și-l propune pentru noua brigadă... (Din nou lui Sutaș, gest spre valiză.) N-ai spus nimic?

SUTAȘ: Termină. Zi de Zăban.

IVESCU: Fenta fiind gata, a explodat și Șaru. (Interpretînd rolul doi, al lui Șaru.) „Cin' te-a rugat, Zăbane? Și de ce m-ai propus? Că dacă nu pot — n-o preiau... Ori aș fi preluat-o de atunci... Iar pentru sancționarea cu binele — emoție mare, să mor! — să vă întreb și eu: ce să-i învăț? Eu am prins meseria din mers... Cum s-ar zice, pe viu... Și ăștia tinerii cer! Întreabă dedesubturi... Și Hurduc cu morala: apucă-te, măi Șaru, și învăță și tu. Dar eu am să isprăvesc cele 11 clase pe la vreo 39 de ani... Și o școală, ceva, de maiștri, ca să mai pot modifica vreun plan — pe la vreo 44... Da' mîntea nu mai prinde, acum, la jumătate de drum, cum ar fi prins la anii lui Ivescu... Și dacă ar prinde, să zic, mai trebuie și o altă tărie... Pentru că n-am uitat pînă azi cum s-a ris de «minunea» aceea pe care am spus-o la o oră de-a Liviei... De rideau mici și mari... Iar tu, Zăbane, spui: îl propun pe Dimache... Dar eu cum să-i învăț? Asta, zi! Cînd îi mai pot ajunge din urmă? Și mulțam pentru Roentgen, că te-ai făcut și doctor, Zăbane! Poate omori vreun om!“ (Ieșind din rolul lui Șaru.) Iar Zăbanel — atita — suris discret, om mare: „Se trece deci la vot!“ (Lovitură.) Și ce credeți? Șase voturi lui Șaru!

LIVIA: Și contra?

IVESCU: Unul singur... (Ezitare.) Hurduc.

(Dinspre birouri, încercînd să-și ascundă agitația — Șaru.)

SUTAȘ: Ce s-a întîmplat?

ȘARU: Nimic. Consfătuire... (Cu o evidentă iritare.) Oamenii își spun părerea... Discută... Totul ca de obicei.

LIVIA: Atunci de ce-ai plecat din ședință? De ce-ai ieșit?

ȘARU: Fiindcă așa am vrut... Acum vorbește Hurduc.

IVESCU: Cum? După vot?

ȘARU: Da... De ce a fost împotriva... În ce constă aprecierea greșită a brigăzii... De ce a fost, în sfîrșit, votul superficial.

LIVIA: Și mai departe?

ȘARU: Atita: că nu merit. Că el refuză și în continuare să mă susțină... Și că o să regret.

LIVIA: De ce-ai ieșit?

ȘARU: A cerut revotare! Și i-am lăsat. Să voteze cît or vrea.

LIVIA: Te întorci înapoi!

ȘARU: Nici gînd.

LIVIA: Te întorci!... Te rog... Te oblig!... Și-ascuți tot ce se spune... Te rog eu!

ȘARU: N-are sens...

LIVIA: Și vei vota și tu. „Da“ sau „nu“ — dar votezi! Și-i răspunzi și lui Hurduc... Va înțelege! Trebuie să înțeleagă! Te rog pentru ultima oară!

(Aceiași, fără Șaru.)

SUTAȘ: Nu credeam că mai intră.

LIVIA: Brigadă grea...

IVESCU: Aici a fost forța (imitînd-o): „Te rog!“ ... Fără „te rog“ — nu! Nu intra!

LIVIA: Intră și tu, Ivescu... Vorbește-le și tu!

IVESCU: Eu — nu... Eu îi bat!... Și chiar dacă aș vrea să intru... Am rendez-vous la șase... Greu — tare, dureros. (Lui Sutaș.) De ce nu i-ai spus, mă?

LIVIA: Deci pleci? E-adevărat?

IVESCU: Tot i-ai spus, mă! Urit... (Justificîndu-se, Liviei.) Temperamente opuse! Unul strînge din dinți și rămîne. (Gest spre Sutaș.) Altul rîde și cîntă... și-o ia încet spre peron. (Din nou pe glumă.) Forța iubirii: „Te rog!“

LIVIA: Te-ai făcut și tu rău... dezertezi.

IVESCU (scuză naivă): Depărtările, munții... Și geologia pe urmă, e tot așa... pe brigăzi: la început, toți — ura!, de parcă ar fi circuit de plăcere...

LIVIA: Nu mi-e capul, Ivescu...

IVESCU: Ajung eu și la cap... Pe urmă, mai dă omul peste un drum piep-tiș, mai lipsește marcajul, mai plouă... și unul, „halt!“, altul o ia iepurește... De-aia și zic...

LIVIA: Durează mult votarea.

IVESCU : Ajungem și la vot ! Că Șaru e geolog vechi, mă, omenire ! Asta vă spun ! Și vede traseul și în somn. Votați-l, mă, pe Șaru.

LIVIA : De ce durează, Ivescu ?

IVESCU : Plafon de nori coborît... Da' se înalță ! Și gata ! Orizont regăsit !

LIVIA : Ești bolnav rău, Ivescu... Bolnav de „S.G.S.“ !

IVESCU : Ce „S.G.S.“ ? Îmi fac și eu curaj... Și în necaz ăstora, că mă lasă să plec. Da' tot plec ! E o școală serioasă ! Dar să le pară rău... (*Din nou dispoziție „forte“.*) Mă fac poet geolog... Huligan nici nu era meserie — n-aveam context social.

SUTAȘ : Iar eu am să vă amintesc că Hurduc a votat totuși „nu“. Și vă preocupă, de fapt, de ce a votat „nu“. Vă e teamă, să nu fi avut destule motive... Restul e circ !

LIVIA : Hurduc poate fi aspru, Sutaș. Poate să și greșească. Dar de Hurduc nu mi-e teamă...

SUTAȘ : Că-i marele vostru Hurduc !

LIVIA : Nu, obișnuitul Hurduc. Iar asprimele țin la el de anii mai grei, de șantier. Și de încercări în care a trebuit să fie, într-adevăr, aspru. Iar dacă asprimea mai izbucnește și atunci când nu e nevoie de ea, eu știu că Hurduc nu-și va face dintr-însa un merit.

SUTAȘ : Îi iei și acuma apărarea...

LIVIA : Da, e prietenul meu. Tu nu poți înțelege lucrul acesta, pentru că asprimea și rigiditatea sînt la tine copiate, străine. Și le copiezi crezînd că te prind... Că ai să te impui prin ele și ai să fii mare și tare... Ție însă nu-ți iert !

(Dinspre birouri, Dida și Șaru ; puțin mai în urmă, Hurduc.)

DIDA (*în al nouălea cer*) : S-a votat din nou ! Toți șapte — „pentru“ ! Fără abțineri și „contra“.

ȘARU : Cum să-ți înțeleg votul, Hurduc ?

HURDUC : Am spus-o și înainte, în timp ce tu lipseai... E bine totuși s-o știi. Să nu crezi că, din răutate, întii l-am preferat pe „nu“, iar din indiferență, pe urmă, am ajuns și la „da“.

ȘARU : Eu vreau să-l înțeleg doar pe „nu“.

HURDUC : Ei bine : a prelua sau nu o brigadă nu-i un capăt de țară. Nici cine-o preia. Ar fi oameni destui. Și nu asta ne durea pe noi, ci un

lucru mai mare : ce se întimplă cu Șaru ?

ȘARU : Știi adevărul...

HURDUC : Știam de o neîncredere în sine. Și mai știam că de la neîncrederea în puterile tale drumul merge tot în pantă și în jos...

ȘARU : De ce-ai votat „nu“ ?

HURDUC : Pentru că făcînd tot felul de drame, cu învinuiri meschine, bănuieli și orgolii rănite, te-ai purtat slab. Și pentru că n-ai recunoscut-o deschis, l-am preferat pe „nu“. Dar votul meu, nu-i așa, poate fi mai puțin important...

DIDA : Șaru ne-a spus un lucru mult mai grav... Are 34 de ani... Nu mai învață ușor.

HURDUC : Asta a fost cel de-al doilea motiv. Pentru că Șaru știa că va trebui să învețe. Greu sau ușor... Era singurul drum... (*Lui Șaru.*) Iar ce înseamnă 34 de ani... ai fi putut să mă întrebi...

DIDA : Primind noua brigadă, ar fi început să învețe... Ești subiectiv, Hurduc !

HURDUC : Nu-s subiectiv pe cît crezi... (*Lui Șaru.*) Ba m-am străduit să și uit că m-ai bănuț într-o vreme venit aici pentru o „poveste“ închisă pentru mine de mult. Dar faptul că m-ai putut bănuț, în sfîrșit... nu mai e important. Mai auzim noi unul de altul. Nu trec toți anii într-un an !

ȘARU : Băusem și eu... Ține seama !

HURDUC : Și propunîndu-mi să intru în brigadă cînd nu erai încă beat, aș fi putut să refuz. N-am făcut-o... deși uzine-s destule, și destule brigăzi... Poate însă unde-mi fusese dor, și tu ai vrut, nu-i așa ?, să mai fim împreună... am zis și eu : „Fie !“ Și pentru ce m-ai învățat — mulțumesc. Iar cît privește prostia ta cu brigada... Că n-ai mai avea „ce“ și „cum“ să-i înveți...

ȘARU : Nu-i o prostie, Hurduc !

HURDUC : Ți-aș fi răspuns că ai ! Să învețe să fie tari ! Să vadă cît mai departe ! Ascultă bine, Sutaș... Și încrederea în oameni, apoi... Deprinderile mari — cele dinăuntru, din suflet. Și viața : cum cazî, cum te ridici. Iubirea ce înseamnă... Prietenii, cum se aleg și cînd... Dar de prieteni, nu ! Că tu n-ai avut parte... și asta-i mai puțin important,

ȘARU : Hurducilă, încetează !

HURDUC : Încetez — pentru că e și o vină a mea. Prea m-am cramponat de tine... Unde n-am avut nici frați, nici rude apropiate... ci numai tovarăși

de muncă... buni, foarte buni... Dar tu erai altceva! Erai tinerețea mea și cel mai bun dintre noi, care fusese ales și-o alesese pe Livia. Numai că de toate acestea m-am îndoit când ai spus prostia cu cei 34 de ani. Și-am votat iarăși „nu“...

ȘARU: De ce-ai votat „pentru“, Hurduc?

HURDUC: Fiindcă te-ai întors, mă, în ședință. Primul lucru frumos de când sint eu aici. Pentru că ai avut curaj și putere să treci peste orgoliu și tot. Și pentru că nemulțumirea asta a ta trezise, pe încetul, tot ce-i mai bun în tine. Începuse întoarcerea lui Șaru... Marea întoarcere! Și mai însemna că vii să te bați pentru Șaru. Pentru Șaru al meu. De asta am votat... Dar un vot „pentru“, și votul lui Hurduc...

DIDA: ... e mai puțin important.

HURDUC (*pregătindu-se să plece*): Succese multe, măi Șaru! (*Intorcându-se din drum.*) Și mai pune și tu, acolo sus, câte un steag. (*Gest spre acoperișul uzinei.*) Să vadă și băieții pe unde se urcă, și cum. Mai joacă și șah — de sus-jos... Și fă-l rege pe asta (*gest spre Sutaș*), că stă încruntat ca un rege... că se uită la oameni și nu vrea să înțeleagă că în viața unui om pot fi și ceasuri mai grele. Și atunci asprimea n-ajută... (*Ciufulindu-l.*) Au ce învață! Să-i înveți! (*Plecarea și din nou oprire.*) Și tu, auzi, Livia, mai amintește-i lui Șaru că la 39 de ani, când o să termine școala, și chiar la 44, vreo specializare, ceva — tot o să fie tinăr! Că mai ieri ne băteam cu dușmanii pe viață și pe moarte... Iar azi, să nu îmbătrânim! Încă ceva. (*Didet.*) Că nu-i singur Dimache, măi Dida, și nici unul din noi, cât timp există o Livia, un Hurduc, Zăbănei, Marin... și o Dida. (*Lui Ivescu.*) Iar gazetarul, pescarul, inginerul și cîți au mai fost în mine — cum spuneai voi atunci — pleacă să se odihnească și ei.

(*Aceiași, fără Hurduc.*)

IVESCU (*alarmat*): Băieți, secretul cel mare!

ȘARU: S-a prostit și Hurduc...

IVESCU: Dar e cel mai mare, Dimache! Vino să-l afli și tu!

ȘARU: Parcă-l aud: „Proștii cui?“ Și eu, mai prost decât ei...

IVESCU: Ieri, la biroul de voiaj, trecînd întîmplător — eu, firește, nu plec nicăieri! — și n-aș fi spus-o nimănui, dar ție, Dida, trebuia neapărat... Hurduc și-a luat și dînsul bilet! Și încă pentru astăzi! Pentru 6 și 15!

ȘARU: Astea-s povești, nu se poate!
IVESCU: Ba da. Chiar ieri, că el știa de ședință — și-abia acum înțeleg —, îmi spunea că barometrul, auzi, arată vreme agitată.

ȘARU: Dar fără forme? Există legi! E angajat!

IVESCU: Temporar... Tot ieri și-a luat și transferul înapoi la șantier. Am văzut eu! Adică mi s-a părut... Așa scria pe hîrtie... Și tu, Dida, să nu fii proastă, te rog!... Du-te la gară și, cum zicea Livia înainte, „Da“ sau „nu“ — dar te duci! Mai e un ceas și jumătate... Peronul trei... Trenul se formează de-aici. Îl cauți și în vagoane. Peste tot... Să-l găsești neapărat!

DIDA: Dar ce să-i spun?

IVESCU: Nimic... Doar așa... Să-l conduci!

SUTAȘ: Dacă e atît de slab încît să plece ascunzîndu-și plecarea — îl privește! Nu merge nimeni! Nu știm!

LIVIA: Eu tac de-un ceas, Sutaș. Taci și tu.

SUTAȘ (*gest spre Dida*): Să aibă și dînsa orgoliu. Nu te duci nicăieri!

LIVIA: Orgoliu? Nu, Sutaș. În urmă cu cîteva luni, te-ai grăbit să preiei o brigadă în locul lui Șaru... În loc să fi fost alături de noi și să fi încercat împreună... să-l convingem atunci! Grăbindu-te să te afirmi, întîrziind discuția de azi cu aproape trei luni și rînindu-i orgoliul... Dar orgoliul altuia... Asta nu doare, Sutaș... Iar acum din nou: „Dacă s-a ascuns, îl privește!... Tu nu te duce, Dida — să ai orgoliu și tu!“ Dar stăpînește-ți-l întîi pe-al tău! Că poți da oricîte sfaturi, ordine — nu!

SUTAȘ: Tot va pleca...

ȘARU: Ei bine, tocmai de-asta... Să ne așezăm pe peron... Doi Zăbănei, cu teoreticu' în frunte, un Marin — că-i oficialul brigăzii, pe urmă, Șaru, un Gheran... Iar eu să-i spun cum vrea el: „Nu te-am văzut de opt ani, Hurducilă! Și vreau să te îmbrățișez... Drum bun? Ori bun venit?“

CORTINA

Peronul unei gări — elemente puține. Împlicit, o trecere foarte rapidă. Acțiunea — aproape în continuare.

In scenă, Viniciu Hurduc, pregătit de plecare, și Dida.

DIDA : Pe drum mi-era încă foarte clar ce-aș fi vrut să-ți spun...

HURDUC : Fără prologuri, Dida.

DIDA : ... Cum să ți se pară firesc că am venit tocmai eu.

HURDUC : Prin telepatie, să zic... A dat și Agerpres !

DIDA : Dar unde mă știi cine sînt și cum sînt...

HURDUC : Care știe — sub tren ! Și trecutul, dacă aici voiai să ajungi, nu-l ai atunci cînd se știe... Ci atunci cînd nu-l poți uita !

DIDA : Atunci direct : am venit abia acum, la plecare...

HURDUC : După — ar fi fost și de rîs...

DIDA : Să-ți cer permisiunea... și să-ți mărturisesc...

HURDUC : Asta-mi place !

DIDA : ... că te-am dușmănit... Și te-am dușmănit cel mai mult !

HURDUC : 1—0, pentru sinceritate. Ai marcat !

DIDA : ... Și-aș fi vrut să mă răzbun ! Liviei i-am și spus : „Să mă răzbun, încît el, care n-a avut nici stimă... nici nimic...”

HURDUC : Să și-o capete iar... Asta-mi place mai puțin. Minus 1, pentru intenții frumoase...

DIDA : Mă pregătesc de mult...

HURDUC : Minus 2, pentru premeditare.

DIDA : Iar atunci, pe șantier, crezusem că mi-ai închis orice drum...

HURDUC : Minus 3 — dacă ai de gînd să mă ierți... Fac și golaveraj !

DIDA : Dar am înțeles că am greșit...

HURDUC : Autocritică, mă Dida ? Pe peron ? Fii și tu realistă ! Că vine trenul... și ne fluieră, mă !

DIDA : Și mi-a părut rău că doar atît de tîrziu...

HURDUC : Pierd trenul, Dida... zău !

DIDA : ... am dat de o linie de garare. Și de Șaru, de Zăban...

HURDUC : Acari de clasă înaltă ! Specializați ! *(Ca pe un fapt oarecare.)* Buni și răi...

DIDA : „Răi” — mai ales ! Fiindcă spun ce gîndesc... Și cel mai rău dintre dînșii — Hurduc !

HURDUC : Deci mă demaști ? !

DIDA : Da, cel mai rău, pentru că atunci, pe terasă...

HURDUC : Mă, tu faci rezumat ? N-am fost și eu de față ?

DIDA : Aveai îngrozitor de multă dreptate...

HURDUC : Îngrozitor ? — ăsta-i arsenalul burghez !

DIDA : ...Regretînd, cred, că, în numele unor adevăruri la care voiai să ajungi, ai fost aspru și rece...

HURDUC : Seară de toamnă, ce vrei ? !

DIDA : Dar tu n-ai voie să ai numai dreptate, și să te bați — e puțin ! Trebuie să ai și farmec...

HURDUC *(emoționat și el)* : Lîngă „îngrozitor” — ce să fac ? — va scăpa, cred, și o sărutare de mînă...

DIDA : Și cu prietenii — să mai știi — trebuie să ai și tact.

HURDUC : Nu ! Îmi retrag sărutarea...

DIDA : Nu tact în a-i menaja... Că Șaru n-avea nevoie de cuvinte frumoase.

Nici eu ! Dar să nu fii „mare” — tu, care ai înțeles unde și cum am greșit și ai venit să mi-o spui ; ci, dimpotrivă, să-mi dovedești că-s „mare” eu, și-aș putea să mă îndrept ! Asta e tactul, Hurduc ! Și-atunci nu e minciună !

HURDUC : Mă, Dida, mă... Dacă ești creația mea, sînt o forță... Sînt cineva...

DIDA : N-am crezut nici în prietenie...

HURDUC : Eu da... Viroză grea... Cred că mă ține o viață !

DIDA : Și n-am crezut, pentru că nu mi-a răspuns încă nimeni cu cît aș fi putut să-i răspund.

HURDUC : Cam comercial... Trebuie lucrat și în pierdere. Cîștigi la urmă mai mult.

DIDA : Și v-am auzit pe voi... Cu steagurile voastre... Cu atîtea amintiri... Și tot voi cu „certurile” alea... Neîngăduindu-vă nimic, nici un pas înapoi !

HURDUC : Șaru — nu eu ! Să fie pedepsit cu asprime !

DIDA : ... Livia, la fel, cu brigada cu enorme sarcini de plan...

HURDUC : Și Livia ! Foarte just ! Să fie pedepsită și ea !

DIDA : Și-am început să cred în prietenie.

HURDUC : Deci, farmec — 1, tact — 2, prietenie — 3...

DIDA : Crezi că nu trebuia să vin să-ți vorbesc ?

HURDUC : Ba da... Deși cu farmecul, cum să-ți spun, eu — mai puțin, Șaru — mai mult. Iar Livia — B.R.P.R. — tot tezaurul țării.

DIDA : Fără prolog, Hurduc.

HURDUC : Iar la tact, tu — pină-n unghii... Eu — ce mai prind... Alții, cum s-au născut. Dar la prietenie, si-ai să te miri...

DIDA : A dat și Agerpres.. Prin telepatie.

HURDUC : La fructe — vreau dublu cîntărit. La magazine — cer rest. Dar în prietenie, pricepi, nu cîntăresc... Nu pot !

DIDA : Și cine poate — sub tren !

HURDUC : Sub zece trenuri, Dida. Pentru că lansînd eu S.O.S. și hai să zic, tu nu mi-ai răspuns... Să nu-ți răspund nici eu cînd mă chemi ?

DIDA : Iar ești „mare“ — Hurduc. Lasă-mă să fiu eu !

HURDUC : Asta e, aplică prost teoria !

DIDA : Minus 1, Hurduc. Pentru sinceritate...

HURDUC : Și eu, care-i spuneam lui Șaru : „mă Șarule, mă, cînd bunul tău simț o mai ia pe alături, principialitatea mea o să-i taie din nas...“ Și vezi, o iau și eu pe-alături...

DIDA : Minus 2... Îți pui prea multă cenușă !

HURDUC : Iar uneori, știi — nu e nici un secret — și principialitatea mea devine un pic... așa...

DIDA : Minus 3. Fac și golaveraj !

HURDUC : ... Devine uscată, înțelegi ? Nu mai ajunge la om!... Ori cere dintr-o dată prea mult...

DIDA : Pe peron, mă Hurduc ? N-ai și tu realism !

HURDUC : Și-l am în față pe Șaru. Și parcă uit cine-i el și votez „contra“. De ce-am votat contra lui ?

DIDA : Vezi că pierzi trenul, Hurduc...

HURDUC : Și încerc să mă ascund prin cuvinte.. Dar ochii — nu ! În ochi rămîne... Se vede. E așa, ca un bici. Și sint „Hurduc al II-lea“, cum zici tu, care se regăsește în Sutaș... De parc-aș ordona : faceți și spuneți ca mine !

DIDA : Ai ordona ? — asta-i arsenalul burghez...

HURDUC : Iar Sutaș mă găsește atunci aliat... Și cere poate mai mult — culmea ! În numele meu, pornind de la cele mai frumoase intenții...

DIDA : Nu mai fi „mare“, Hurduc ! Te rog ultima dată !

HURDUC : De data asta n-am fost. Adunam doar și eu, cite s-au întimplat, ca la un raport de șantier, după încheierea lucrării.

DIDA : Un raport lung.

HURDUC : Scurt, Dida, cel mai scurt :

„Pe frontul înaintării noastre continue și al alinierii din mers a celor din urmă, după exemplul celor mai buni — aici închei introducerea — s-au întîlnit într-o zi, după nu știu cîți ani, doi prieteni. Și înfruntîndu-se — sarcină curentă, de plan...“

DIDA : S-au regăsit. Și-ar mai fi trebuit poate — peste plan — să găsească într-înșii puterea...

HURDUC : Știu... De a rămîne împreună. Dar unul din ei n-a găsit-o.

DIDA : Vor veni însă cu toții pe peron. Și se vor alinia : doi Zăbănei, un Marin... și n-o să scoată nici un cuvînt. Ce te faci ? Bun venit ? Ori drum bun ?

HURDUC : Nu prea ai tact, măi Dida... Te-am deocheat. Bun rămas !

(Aceiași, plus Livia.)

HURDUC : Fusesem amenințat cu o escadră...

LIVIA : Și a venit un simplu currier. (Înmîinînd o scrisoare.) Trimitătorul — Șaru, plicul — verificați — nedeschis, iar după indicațiile în drept... nu se așteaptă răspuns.

HURDUC : Șaru, să scrie ? E dement ?

LIVIA : O singură rugăminte : să nu pleci cu scrisoarea.

HURDUC : Atunci, s-o deschid... (Livia schițează o îndepărtare.) Stai ! Dacă nu înțeleg vreun cuvînt...

LIVIA : Chiar și unul din zece. Rămîne sensul, Hurduc. Și, în sfîrșit... Să-l conduc pe Ivescu.

HURDUC : Deci pleacă și el... Bravo, Iv ! Dă-i drumul spre șantiere !

LIVIA : Se spune „S.G.S.“... S-a mai evoluat.

DIDA : Să te însoțesc și eu ? (Nepri-mind răspuns.) Să nu vin ?

LIVIA : Nu se întrebă, Dida... Și-n urmă cu opt ani — Hurduc ar putea să-ți confirme —, chiar dacă așa fi știut peronul și trenul — cel care pleca avînd mai mult de 20 de ani —, tot nu l-aș fi condus.

HURDUC : De ce-ai venit ?

LIVIA : Să te întreb dacă avem voie, Hurduc, ca atîția ani să nu știm unii de alții și să ne revedem numai atunci cînd terminarea unor lucrări, conti-

nuarea studililor... recomandarile unor medici ne pot abate din drum. Și asta, numai prin decizie scrisă!

HURDUC : E și istoria o știință... LIVIA : Și nu există decorații pentru cei care intră în spitale, nici merite pentru cei care preferă singurătatea.

HURDUC : Ce legătură ? Nu văd... LIVIA : Foarte mare. Pentru că întorcerea lui Șaru n-a început azi, când a reintrat în ședință, ci în urmă cu luni, când a bătut la ușa noastră Hurduc. Pentru că l-ar fi scuturat și Zăbăneii, Marin... dar când te ceartă un prieten, și încă un prieten cu care ai pornit cu mulți ani în urmă la drum — te simți parcă mai bine.

HURDUC (agită scrisoarea) : Deci o cunoști... LIVIA : Cunosc trimitătorul... Studiaz-o. Însă... Citește-o de trei ori !

(Aceiași, fără Livia.)

HURDUC (scrisoarea) : „Mă, Hurducilă, mă ! (Aproape fără inflexiuni.) N-am scris de opt ani și se simte... Și o scrisoare la mine îi treabă grea, că eu șterg și reșterg... scriu și îndrept, ca și în viață...”

DIDA : Nu-i tonul ăsta, Hurduc ! Cum citești ? !

HURDUC (continuare) : „... Dar în scrisoarea asta, mă jur, uite ! nu schimb nici un cuvânt ! Cum mi-o veni ! Și fă cu dînsa ce vrei...”

DIDA : Dar nu e tonul scrisorii ! E fals !

HURDUC : Citește-o tu, poftim ! DIDA (reia) : „... Nu schimb nici un cuvânt... (Schimbînd.) Pentru că le am pe toate în minte, alese de mult, și tu le știi, Hurduc.” (Intorcînd scrisoarea.) Nici o ștersătură. N-a mințit... Ia-ți scrisoarea înapoi !

HURDUC : „...Și mai află, Hurducilă, bătrîne, că eu te văd cînd te încrunți, ori cînd rizi...” (Aparte.) Vezi, pe naiba !

DIDA : Te și aude ! Nu înjura, Hurduc ! HURDUC : „... că eu nu bat cu vorba, ține minte și asta, și acuși las scrisoarea deoparte... și mă uit la tine și tac !”

DIDA : Nu mai citești ?

HURDUC : Nu... Tace mult ! (Reluînd.) „...Și bunul meu simț, profesore, o mai fi dînd pe alături, că a dat — ce este, e !...”

DIDA : Autocritic și el... Minus 1... Ai citit iarăși prost !

HURDUC : „... dar nici cu tine nu mi-e rușine, Hurduc !”

DIDA : Acum ai citit bine. A egalat din nou.

HURDUC : „... Că-n vis, știi vorba mea, cit ar fi luna de sus, tot faci cu dînsa ce vrei...” (Aparte.) Cică ar fi vorba lui... Eu i-am spus-o ! — „Dar în viață, mai ia și tu și aplică șesenalul ! Cu atît la sută pe an... Și nu totul într-o noapte ! Nu cere luna, mă !”

DIDA : El a ținut însă minte... Rămîne vorba lui !

HURDUC : „... Și uite, trec peste mine, calc pe blazon — să nu mai doarmă strămoșii mei, prinții ! Și zic să rămii. Că eu tot nu-ți semnez lichidarea, și pleci nelegal.” (Didei, consult.) Ei, na ! Mai înțelege ceva !

DIDA (final) : „Iar dacă totuși dispari, te-ntorc la bază legat !” (Foarte convinsă.) Te întoarce, să fii sigur !

HURDUC : Și șapte semnături : „Zăban mare și mic, Marin și Ghericel, Ivescu pînă la 6 fără 7 minute, Livia, așa-zis prin alianță. Sutaș, regele negru, hotărît să abdice...”

DIDA : Și Dida... Să fie toate opt. HURDUC : „Dimache, zis Dimăș.” (Prins totuși.) Să fi venit el aici !

(Dinspre peron, tîrînd două valize — Șaru.)

ȘARU : Că mi-o fi teamă de tine... (Reluîndu-și scrisoarea.) Dacă n-ai rupt-o e bine... Fapt împlinit. Că eu umblu ca un prost prin vagoane și m-au luat ăia de hoț... Cică aș fi luat valize străine... Și eu le zic : „Cum străine, mă ? Sint ale lui Hurduc ! Ce, Hurduc e un străin ?” „Dar v-a dat voie ?” — zice. „Dar ce, e cu voie ? Vine și pleacă așa ? !” (Pauză.) Bine-ai venit, Hurduc !

HURDUC : Bine te-am găsit. ȘARU (avertisment, Didei) : Și-ai grijă de valize, mă Dida, că ăsta-i inconsecvent... Mă duc s-o găsesc și pe Livia, că azi, așa credeți voi, mă plătește C.F.R.-ul de tregher... Și n-am și eu treburi ! Ori mă angajez acar.

(Aceiași, fără Șaru.)

HURDUC (privindu-l cum se îndepărtează) : Buni și răi — tu spuneași...

DIDA : „Răi”. Mi se pare mai greu. HURDUC : Și parcă-i văd revenind peste cîteva clipe, răsturnînd tot peronul : Șaru în frunte — scandal ; Livia — zgomotoasă și ea... (Ezitare

de ton.) În trenul de 6 și 15, un loc neocupat, locul meu... Și totul intră în normal...

DIDA : Am să-ți urmez exemplul, Hurduc.

HURDUC : Nici un exemplu, măi Dida. Să nu îndrăznești ! (*Confidentă.*) Pentru că în rămânerea asta a mea e și o parte mai tristă... Dar mă fac că nu o văd. Închid ochii. O uit. Dacă mai vrei un sfat (*cel mai mare secret*) : să nu ții la nimeni, măi Dida ! (*Dida suride.*) Îți interzice Hurduc.

DIDA : Sfaturile, aici, nu ajută... N-aș putea să promit.

HURDUC : Și totuși, zic : să ții...

DIDA : Ar fi o afacere proastă. Mi-ai spus.

HURDUC : Proastă de tot... Dramă grea !... Că eu îs mai vechi... specialist ! Da' și fără drame — tot greu !

DIDA : E drept și asta...

HURDUC : Numai că în mileniul III, cel mult în V... ori în VII, se rezolvă ! Mi-a explicat Zăban... Rațiunea va controla sentimentul !

DIDA : Bine, Hurduc, am să aștept.

(*Se aude zgomotul trenului de 6 fără 7, vagoanele trec chiar pe-acolo, prin fața lor, și ei le urmăresc.*)

HURDUC (*pe trecerea trenului*) : Să ne mai scrii, Ivescu ! Să scrii ! (*Cînd trenul se pierde.*) Auzi ! La „S.G.S.“ — și eu nici nu știu ce e cu „G.“-ul ăsta din mijloc... Ce-o fi însemnînd ? Rămîn în urmă de tot.

DIDA : Nici bun psiholog nu mai ești. Șaru e tot tăcut — tocmai vine spre noi ; Livia — absentă și ea... (*Cei doi par să se apropie.*) De la o vreme — ai observat ? — au prins parcă și-un mers la fel...

HURDUC : Opt am... Ce vrei ?!

DIDA : Totdeauna m-am întrebat : ce-ar putea să discute doi oameni, fiind împreună, zi de zi... după atîția ani ?

HURDUC : Poate că tac (*suris*) și se înțeleg prin semne...

DIDA : Nu cred, Hurduc. Își vorbesc. Și-i invidiez. Dar e o invidie frumoasă. Și-aș vrea să fiu ca ei... să am tăria lor... să tac dacă e nevoie... să strig... să mă bat... să capăt și eu mersul cuiva ! Ca măcar o dată, după o grea încercare — o încercare a sentimentelor și a noului meu fel de a fi — să le semăn... Să nu mai fiu singură... Ci om într-o brigadă... Într-o brigadă sufletească, cu enorme sarcini de plan. Și să mă pomenesc, într-o zi, discutînd despre nu știu ce nimic... pentru alții, dar foarte important pentru mine ! (*Livia și Șaru reintră.*) Pentru că despre asta discută, și se bucură, rid... Despre un lucru al lor, despre gîndurile lor, viața lor... Și nu-s singuri... Și-s liniștiți !... Pentru că mileniul V, Hurduc, chiar și III ! este foarte de parte...

ȘARU : Auzi, Livia, am spus eu o dată o prostie, la o oră de-a ta...

LIVIA : Ai spus mai multe, Dimache... (*Pauză.*) Și mă bucur !

ȘARU : Dar una mare, amintește-ți... Și s-a ris mult, mult de tot... (*Pauză.*) Ce te bucură, vulpe ?

LIVIA : Ninge la ecuator ! (*Pauză.*) Că revii... Vei reîncepe un drum.

ȘARU : Și nu ninge, zici ? Că tu ești profesoară... N-a nins chiar niciodată ?

LIVIA : Cine-o fi știind, Dimache ?! În cărți scrie că nu...